

Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten havaintoja koira-avusteisen työskentelyn vaikutuksista vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin

Iina Myllymäki ja Irene Raunio

Pro gradu -tutkielma

Ohjaajat: Ida Luotonen ja Marjaana Raukola-Lindblom

Turun Yliopisto

Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

Psykologian ja logopedian laitos

Logopedia

25.4.2024

TURUN YLIOPISTO

Psykologian ja logopedian laitos / Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta

MYLLYMÄKI, IINA & RAUNIO, IRENE: Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten havaintoja koira-avusteisen työskentelyn vaikutuksista vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin

Pro gradu -tutkielma, 35s.

Logopedia

Huhtikuu 2024

Suomessa koira-avusteisten menetelmien käyttö on lisääntynyt sosiaali- ja terveydenhuollossa viime vuosien aikana. Koira-avusteista työskentelyä voidaan hyödyntää vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden kuntoutuksessa. Tämän tutkielman tavoitteena oli tarkastella miten sosiaali- ja terveysalalla koira-avusteisesti työskentelevät ammattilaiset arvioivat koira-avusteisuuden vaikuttaneen asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin. Lisäksi tavoitteena oli selvittää ovatko ammattilaisten havainnot koiran osallistumisen tavoitteista yhteydessä ammattilaisten havaintoihin asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalisisista tekijöistä.

Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena. Kyselyyn vastasi yhteensä 41 koira-avusteisesti työskentelevää sosiaali- ja terveysalan ammattilaista. Tämän pro gradu-tutkielman aineisto koostui koiran osallistumisen tavoitteita koskevista väittämistä sekä väittämistä, jotka koskivat koira-avusteisesta työskentelyä ja vuorovaikutuksen emotionaalisia tekijöitä. Tutkielman aineisto analysoitiin sekä kvalitatiivisesti tunnuslukujen ja sisällönanalyysin avulla että kvantitatiivisesti korrelaatiomatriisin analysoinnin avulla

Tämän tutkimuksen perusteella koira-avusteisen työskentelyn vaikutukset asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin ovat positiivisia. Kyselyn osallistujat arvioivat koira-avusteisen työskentelyn vaikutusta vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin seitsemän väittämän kautta asteikolla 0-100. Keskiarvot vaihtelivat välillä 79.3-91.4. Kyselylomakkeen avoimien kysymysten vastaukset analysoitiin sisällönanalyysin avulla. Sisällönanalyysin pohjalta esiin nousi neljä yläluokkaa: motivaatio, mieliala, tunnesäätely ja tunteiden ilmaisu sekä itsesäätely. Sisällönanalyysin tulokset tukivat väittämien arvioiden tuloksia. Uutena näkökulmana sisällönanalyysin perusteella nousi koira-avusteisen menetelmän yksilöllinen vaikutus.

Koiran osallistumisen tavoitteita ja vuorovaikutuksen emotionaalisia tekijöitä tarkasteltiin korrelaatioiden avulla. Koko korrelaatiomatriisin ainoa keskinkertainen yhteys havaittiin ($r_s(41)=.521^{**}$, $p<.001$) koiran osallistumisen tavoitteen “lisätä asiakkaan motivaatiota” ja vuorovaikutuksen emotionaalisen tekijän “asiakkaan itseluottamus on lisääntynyt” välillä ja tulos oli tilastollisesti merkitsevä. Muuten korrelaatiot olivat heikkoja ja tilastollisesti merkitseviä (.321-.482) tai ne vaihtelivat välillä -.009-.329 olematta tilastollisesti merkitseviä.

Tämän tutkimuksen tulokset vuorovaikutuksen emotionaalisisista tekijöistä ovat samansuuntaisia aikaisempien tutkimusten kanssa, tarjoten kuitenkin samalla uutta näkökulmaa aiheesta esimerkiksi menetelmän yksilöllisen vaikutuksen osalta. Tämä tutkielma tarjoaa kaivattua tietoa koira-avusteisia menetelmiä hyödyntäville ammattilaisille ja myös laajemmin vuorovaikutustyöskentelyn parissa työskenteleville.

Tulevaisuudessa tutkimusta tarvitaan aiheesta yksityiskohtaisemmin. Tällöin olisi hyvä havainnoida esimerkiksi eri asiakasryhmien ja mahdollisten vakiintuneiden käytänteiden vaikutusta.

Asiasanat: koira-avusteinen työskentely, vuorovaikutuksen emotionaaliset tekijät, sosiaali- ja terveysala

1. Johdanto	1
1.1 Tunteet osana kommunikaation kompetenssia	3
1.2 Koiran osallistumisen tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon asiakaskohtaamisissa	5
2. Tutkimuskysymykset	8
3. Menetelmät	10
3.1 Tutkimuksen eettisyys	10
3.2 Kyselyyn osallistujat	11
3.3 Kyselyn toteuttaminen	13
3.4 Aineiston analysointi	17
4. Tulokset	18
4.1 Koira-avusteisen työskentelyn vaikutukset asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin	18
4.2 Koiran osallistumisen tavoitteiden yhteys havaintoihin asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalisista tekijöistä	23
5. Pohdinta	26
5.1 Vuorovaikutuksen emotionaaliset tekijät ja koira-avusteinen työskentely	26
5.2 Koiran osallistuminen työskentelyyn ja vuorovaikutuksen emotionaaliset tekijät	30
5.3 Tutkimuksen rajoitteet ja vahvuudet	32
5.4 Tutkimuksen kliininen merkitys ja jatkotutkimusehdotukset	34
Lähteet	36
Liitteet	44
Liite 1. Kuvakaappaukset kyselytutkimuksesta	44

1. Johdanto

Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset kohtaavat asiakkaillaan erilaisia vuorovaikutuksen haasteita. Vuorovaikutus on laaja käsite, joka koostuu kommunikaation lisäksi erilaisista emotionaalista, kognitiivisista ja fyysisistä tekijöistä (Launonen, 2023; MacDonald, 2017). Vuorovaikutus sisältää siis tiedon, ajatusten, tunteiden ja toiminnan vaihtumisen yksilöiden välillä. Vuorovaikutukseen vaikuttavat myös monet yksilölliset tekijät kuten ikä, sukupuoli ja kulttuuri. Tässä tutkimuksessa vuorovaikutusta käsitellään Sheila MacDonaldin luoman vuorovaikutusta käsittelevän teoreettisen viitekehyksen kautta. Malli kuvaa kommunikoinnin moniulotteista ilmiötä ja siihen sisältyvää emotionaalista osa-aluetta, jota kuvataan tässä tutkimuksessa käsitteellä vuorovaikutuksen emotionaaliset tekijät.

Viimeaikaiset tutkimukset (Maoz ym., 2021; Rehn ym., 2023; Zafra-Tanaka ym., 2019) ovat tuoneet esiin mielenkiintoisen näkökulman vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden kuntoutukseen: koira-avusteiset menetelmät. Koiran ja ihmisen ainutlaatuinen suhde on mahdollistanut koira-avusteisten menetelmien käyttämisen sosiaali- ja terveysalalla yhtenä työskentelymenetelmänä. Koirien rooli ihmisten hyvinvoinnin tukemisessa on herättänyt kasvavaa kiinnostusta. Koirat ovat edistämässä monipuolisesti tavoitteiden saavuttamista ja saattavat tarjota osalle sellaista tukea, jota ei ole mahdollista aikaansaada muilla menetelmillä (Fine, 2015).

Koira-avusteiset menetelmät ovat osa eläinavusteisia menetelmiä. Näiden menetelmien käsitteiden määrittäminen on vielä murroksessa. Kansainvälisissä lähteissä (mm. Fine, 2015) käytetään usein kattotermiä eläinavusteinen interventio, jonka alle jaetaan eläinavusteinen toiminta, eläinavusteinen terapia ja eläinavusteinen kasvatus. Suomessa sen sijaan eläinavusteinen työskentely jaetaan eläinavusteiseen sosiaali- ja terveysalan työhön, eläinavusteiseen kasvatukseen ja opetukseen sekä eläinavusteiseen hyvinvoinnin edistämiseen (Lipponen ym. 2023). Kansainvälisissä julkaisuissa näihin viitataan termillä eläinavusteinen terapia. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan koira-avusteista sosiaali- ja terveysalan työtä.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää Suomessa koira-avusteisesti työskentelevien sosiaali- ja terveysalalla toimivien ammattilaisten havaintoja koira-avusteisen menetelmän vaikutuksesta ja käytöstä asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin. Tämä pro gradu tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena. Tutkimuksessa aineistoa tarkasteltiin sekä MacDonaldin luoman viitekehyksen kautta, että tutkittavien tuomien näkökulmien kautta. Jotta tutkimusaiheesta on saatu mahdollisimman hyvä käsitys, on koko tutkimuksen aikana

MacDonaldin mallin tarkastelun lisäksi koottu mahdollisimman laajasti tuoreinta kansainvälistä ja kotimaista tutkimusta jo tämän tutkimuksen suunnitteluvaiheessa. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan koira-avusteisen työskentelyn mahdollisuuksia logopedisesta näkökulmasta. Yksi keskeinen teema logopedian tutkimuksessa on vuorovaikutus ja siihen liittyvät tekijät. Ammattilaisten havaintoja koira-avusteisen menetelmän vaikutuksesta vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin ei ole aikaisemmin juurikaan tutkittu Suomessa.

MacDonaldin (2017) malliin perustuvat vuorovaikutuksen emotionaaliset tekijät sisältävät esimerkiksi motivaation, tunteet ja tunteiden säätelyn, mielialan, itsesäätelyn sekä stressin. Tutkimukset ovat osoittaneet koira-avusteisen työskentelyn lisäävän asiakkaan motivaatiota osallistua työskentelyyn (Elmaci ym., 2015; Hill ym., 2020). Vaikutukset ovat näkyneet etenkin lapsilla, joilla on autismin kirjon häiriö tai downin syndrooma.

Koiralle ja asiakkaalle saattaa syntyä vahva keskinäinen suhde ja se auttaa vähentämään turhautumista mahdollisten epäonnistumisten kohdalla (Jones ym., 2019). Koira-avusteinen työskentely on auttanut asiakkaiden mielialan kohentumisessa, häiriökäyttäytymisen vähentymisessä sekä lisännyt positiivisia tunteita (Hill ym., 2020; Kamioka ym., 2014). Schuck kumppaneineen (2013) ovat löytäneet myös yhteyden koira-avusteisen menetelmän positiivisesta vaikutuksesta tunteiden ja käyttäytymisen säätelyyn lapsilla joilla on ADHD. Tämä ainutlaatuinen suhde edistää rennomman ja avoimemman ilmapiirin syntymistä.

Tutkimukset osoittavat, että ahdistus ja stressi vähenevät koira-avusteisella työskentelyllä esimerkiksi traumaperäisen stressin hoidossa (Maoz ym., 2021). Koirien läsnäolo vaikuttaa ihmisen hormonitoimintaan lisäämällä oksitosiinia ja vähentämällä kortisolien määrää (Parish-Plass, 2021). Työskentely koirien kanssa myös lisää turvallisuuden tunnetta. Näiden fysiologisten vaikutusten kautta tunnesäätelyn lisäksi myös itsesäätelyn on todettu helpottuvan.

Koira-avusteisten menetelmien käyttöä ja vuorovaikutuksen emotionaalisia tekijöitä on kansainvälisesti tutkittu jonkin verran (mm. Maoz ym., 2021; Schuck ym., 2013, Hunjan & Reddy, 2023), mutta koeasetelmana on ollut useimmin asiakkaan näkökulma kuin ammattilaisten tekemät havainnot. Tutkimus koira-avusteisista menetelmistä vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden tukemisessa on tärkeää, koska se tarjoaa uusia menetelmiä sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille, auttaa saavuttamaan parempia tuloksia koira-avusteisessa työskentelyssä ja sitä kautta sillä voi olla merkittävä vaikutus useiden ihmisten hyvinvointiin. Lisäksi tutkimuksen myötä on mahdollisuus ymmärtää emotionaalisten tekijöiden merkitystä vuorovaikutuksessa.

1.1 Tunteet osana kommunikaation kompetenssia

Jotta koira-avusteisen työskentelyn mahdollisuuksia voidaan ymmärtää vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden kuntoutuksessa, on tiedettävä mitä nämä emotionaaliset tekijät ovat ja miten ne näkyvät vuorovaikutuksessa. Koira-avusteisen menetelmän mahdollisuuksia vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden tukemisessa kuvataan tarkemmin tutkielman kappaleessa 1.2.

Macdonaldin (2017) luoman vuorovaikutusta selittävän mallin tavoitteena on yhdistää eri tieteenalojen tutkimusnäyttöön perustuvia havaintoja, käsitteistöä ja kommunikaatioon vaikuttavia tekijöitä. Mallin avulla näitä tekijöitä tarkastelemalla on tarkoitus kehittää tutkimusta sekä kliinisiä käytäntöjä kommunikoinnin kuntoutuksessa. Lisäksi mallin avulla on tarkoitus havainnollistaa kommunikointia ja vuorovaikutusta moniulotteisina käsitteinä, jotka koostuvat yksilöllisistä, kognitiivisista, emotionaalisisista, kommunikatiivista, fyysisistä sekä itsesääätelyyn ja ympäristöön liittyvistä tekijöistä.

Vuorovaikutus ja emotionaaliset tekijät vaikuttavat toisiinsa vastavuoroisesti (MacDonald, 2017). Vuorovaikutuksen emotionaaliset tekijät ovat tunteisiin liittyviä prosesseja, jotka voivat vaikuttaa ihmisten ajatteluun, käyttäytymiseen sekä päätöksentekoon. Ne voivat olla hyvin moninaisia ja tekijät vaihtelevat yksilöiden välillä. MacDonaldin malliin perustuen näitä tekijöitä ovat jo aiemmin mainitut tunteet, niiden säätely ja ilmaisu, mieliala, itsesäätely sekä stressi ja motivaatio, joita kuvataan seuraavaksi tarkemmin.

Oatleyn ja Jenkinsin (1992) mukaan tunteet ovat erillisiä, suhteellisen lyhytkestoisia ja suuntautuvat kohti tiettyä kohdetta tai tapahtumaa. Tunteet voivat vaikuttaa siihen, miten viestimme, miten ymmärrämme toisten viestejä ja miten reagoimme vuorovaikutustilanteissa (Bohn-Gettler ym., 2022). Mieliala on tunnetta pitkäkestoisempi tila eikä se välttämättä liity mihinkään tiettyyn tapahtumaan (Mauss & Robinson, 2019). Vaikka tunne ja mieliala ovat erillisiä käsitteitä, ne voivat vaikuttaa toisiinsa: pitkäaikainen mieliala voi vaikuttaa siihen, miten henkilö reagoi tunteisiin, kun taas voimakas tunne voi hetkellisesti muuttaa mielialaa. Hofmannin ja muiden (2023) mukaan tunteiden keston ja voimakkuuteen, kuten myös mielialaan, liittyvät vahvasti tunnesäätely, tunteiden ilmaisu ja tunteiden havaitseminen. Tunnesäätely koostuu useista sisäisistä ja ulkoisista prosesseista, joissa säädellään ja arvioidaan emotionaalisia rektioita tilanteeseen, ympäristöön ja tavoitteisiin sopiviksi (Weiss ym., 2014). Arianfar ja muut (2023) kuvaavat tutkimuksessaan, että tunteiden säätelystrategiat vaikuttavat myös kommunikaatiotapaamme.

Tunteiden ilmaisu on monimutkainen prosessi, joka koostuu sekä visuaalisesta että kuulonvaraisesta viestinnästä (Lange ym., 2022). Ihminen viestii tunteitaan kielellisesti ja ei-kielellisesti. App ja muut (2011) ovat tutkineet, että erilaisia tunteita viestitään tehokkaimmin ei-kielellisten keinojen avulla ja ilmaisutavat tai -kanavat linkittyvät ilmaistavaan tunteeseen. Esimerkiksi vihan tai aggression tulkinta painottuu kasvojen ilmeisiin, kehon asentoon ja äänen voimakkuuteen tai äänen painoon. Tunteiden ilmaisuun vaikuttavat myös esimerkiksi yksilön persoona, mieliala, kulttuuri ja sosiaalinen ympäristö. Adrian tutkimusryhmineen (2011) kuvaavat lisäksi vireyden, motivaation ja kognitiivisten kykyjen vaikuttavan tunteiden säätelyyn ja niiden ilmaisuun. Sekä tunnesäätely että tunteiden ilmaisu vaativat tunteiden tunnistamista itsessä ja muissa. Tunteiden tunnistaminen sisältää tunteiden erottamisen toisistaan ja kyvyn kuvalla tunteita ja ilmaista niitä sanallisesti (Barret, 2006). Tähän liittyy myös myötätunto, joka määrittellään tietoisuudeksi ja herkkyydeksi toisen tunteille ja tuntemuksille. Tämä herättää tunnereaktion ja tarpeen auttaa tai tukea toista ihmistä (Batchelder ym., 2017). Myötätuntoinen vuorovaikutus perustuu haluun edistää toisen hyvinvointia, mutta ei välttämättä sisällä konkreettisia tekoja sen eteen (Ndone, 2022).

Itsesäätelyllä on vaikutusta vuorovaikutuksen eri osa-alueisiin. Aro ja Laakso (2013) määrittelevät itsesäätelyn ihmisen kyvyksi säädellä käyttäytymistään, kognitiivista toimintaansa ja emootioitaan. Itsesäätely näkyy myös kyvyssä kontrolloida tarkkaavaisuuden suuntaamista. Itsesäätely kehittyy läheisten ihmisten vuorovaikutuksen ja toiminnan ohjaamana, jolloin monenlaiset emotionaaliset, sosiaaliset ja kognitiiviset kokemukset yhdistyvät (Bronson, 2000). Montroyn ja muiden mukaan (2014) heikko itsesäätelykyky on tutkimuksen mukaan yhteydessä sosiaalisten taitojen haasteisiin.

Tietoisuus stressin vaikutuksista kommunikaatiotilanteissa voi auttaa parempaan viestintään sekä tukea kommunikointia stressaavissa tilanteissa esimerkiksi ylläpitämällä selkeyttä ja rauhallisuutta keskustelussa (Dickerson ym., 2014). Keskustelu toisen ihmisen kanssa voi auttaa vähentämään stressiä esimerkiksi keskustelukumppanin tuomien uusien näkökulmien kautta. On myös mahdollista, että keskustelu lisää stressiä, mikäli vuorovaikutus keskustelukumppanien välillä ei toimi tai on puutteellista. Chadwick ja muut (2016) ovat havainneet, että keskustelu ennen ja jälkeen stressaavaan tilanteeseen voi vaikuttaa ihmisen terveyteen laaja-alaisesti, esimerkiksi laskemalla verenpainetta ja vähentämällä ahdistusta. Stressin vaikutus ihmiseen on kuitenkin yksilöllistä (Dickerson ym., 2014). Tärkeää on pyrkiä ymmärtämään, miten stressi vaikuttaa omaan kommunikointiin ja miten se voi vaikuttaa muihin ihmisiin vuorovaikutustilanteissa.

Myös motivaatiolla on merkitystä vuorovaikutukseen emotionaalisen näkökulman kannalta. Motivaatio ohjaa toimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi (Tops ym., 2017). Motivaatio voidaan jakaa ulkoiseen- ja sisäiseen motivaatioon. Ulkoisesta motivaatiosta on kyse silloin kun pyrkimys tavoitteeseen johtuu ulkoisesta tekijästä, kuten esimerkiksi palkinnosta. Jos yksilön toimintaa ohjaa sisäinen motivaatio, toimii hän oman kiinnostuksen ja esimerkiksi oman arvomaailman ohjaamana. Motivaatio vuorovaikutukseen vaikuttaa muun muassa siihen, miten aktiivisesti ja innokkaasti yksilö osallistuu vuorovaikutukseen (Chang ym., 2022). Motivoitunut henkilö tuo aktiivisemmin vuorovaikutuksessa esiin uusia näkökulmia ja hänen kommunikointinsa on laajempaa sekä monipuolisempaa. Mikäli vuorovaikutustilanteessa koetaan haasteita esimerkiksi vuorovaikutuskumppanin ymmärtämisen suhteen tai mikäli näkemykset eroavat toisistaan, yrittää motivoitunut vuorovaikutuskumppani todennäköisesti ratkaista nämä ongelmat sinnikkäämmin.

Nämä MacDonaldin (2017) mallissa esiintyvät vuorovaikutukseen liittyvät emotionaaliset tekijät vaikuttavat rinnakkain ja niihin liittyvät yksilölliset tekijät. On tärkeää tunnistaa nämä vuorovaikutukseen liittyvät emotionaaliset tekijät, jotta vuorovaikusta pystytään tukemaan ja kuntouttamaan mahdollisimman onnistuneesti. Yksi menetelmä tukea vuorovaikutuksen emotionaalisia tekijöitä on koira-avusteinen työskentely.

1.2 Koiran osallistumisen tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuollon asiakaskohtamisissa

Koira-avusteisen työskentelyn ajatellaan olevan tavoitteellista työskentelyä osana hoitoprosessia (Lipponen ym., 2023). Tässä tutkimuksessa keskitytään koira-avusteiseen sosiaali- ja terveysalan työhön, jotka jaetaan vielä kuntoutukseen ja terapiaan sekä muihin sosiaali- ja terveysalan palveluihin. Koira-avusteisella työskentelyllä voidaan vaikuttaa laajasti edellä kuvattuihin vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin kuten asiakkaan motivaatioon, luottamuksen syntymiseen ja työskentelyn ilmapiiriin, mielialaan, tunteisiin ja niiden säätelyyn sekä itsesäätelyyn. (Maoz ym., 2021; Rehn ym., 2023; Zafra-Tanaka ym., 2019; Townsend, 2021). Seuraavaksi kuvataan koira-avusteisen menetelmän mahdollisuuksia vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden tukemisessa sosiaali- ja terveysalalla.

Koira-avusteisella työskentelyllä pystytään vaikuttamaan suoraan työskentelyssä tavoiteltavaan asiaan (Jones ym., 2019). Tämän lisäksi koira-avusteisella työskentelyllä on mahdollista tehostaa työskentelyprosessia ja tukea tavoitteita koiralle suunniteltujen osallistumisen tavoitteiden kautta. Esimerkiksi vaikka vuorovaikutus on keskeisessä roolissa

puheterapeuttien työskentelyssä, vaikuttaa se myös muiden alojen työskentelyssä, esimerkiksi asiakassuhteen luomisessa tai erilaisten tavoitteiden tukemisessa. Tämän tutkimuksen aineisto on kerätty kyselytutkimuksena usealta eri sosiaali- ja terveystalouden ammattilaiselta kuitenkin vuorovaikutusta ja koira-avusteista työskentelyä lähestytään tässä tutkimuksessa erityisesti logopedisesta näkökulmasta.

Jotta koira-avusteinen työskentely tuottaa tuloksia, täytyy sen olla asiakasta motivoivaa. Koira-avusteinen työskentely tai jo pelkkä koiran läsnäolo tai esimerkiksi kuva koirasta voivat lisätä asiakkaan motivaatioita käydä terapiassa (Wohlfarth ym., 2013). Etenkin, jos terapiatilanteet tuntuvat asiakkaasta epämiellyttäviltä, tieto koiran läsnäolosta terapiatilanteesta parantaa todennäköisyyttä sille, että asiakas jatkaa terapiakäyntejä. Hillin ja muiden (2020) tutkimuksessa korostui koira-avusteisuuden toiminnan motivoiva vaikutus etenkin terapian alkuvaiheessa. Tutkimuksessa havaittiin vaikutus autismläheisten asiakkaiden kanssa. Myös Cameron ja muut (2022) ovat todenneet, että koira-avusteiseen työskentelyyn osallistuvat asiakkaat odottavat innolla tapaamisia, koska tietävät koiran olevan paikalla. Lisäksi koiran tuomisen osaksi terapiaa havaittiin edistävän yhteistyötä ja vähentävän tarvittavien terapiakäyntien määrää.

Lisäksi onnistunut työskentely vaatii sitoutumista sekä itse terapiaan tulemiseen, että siellä opettajien tehtävien harjoitteluun kotona (Wohlfarth ym., 2013). Hillin ja muiden (2020) mukaan koira-avusteinen työskentely vaikuttaa positiivisesti asiakkaan sisäiseen motivaatioon autismläheisten asiakkaiden kanssa. Koiran ja asiakkaan välille muodostui tiivis suhde, mikä lisäsi asiakkaan motivaatiota tehdä harjoituksia esimerkiksi vähentämällä autistisen asiakkaan turhautumista harjoitusten epäonnistumista. Wohlfarth ja kumppanit (2013) toteavat koira-avusteisen työskentelyn parantavan sisäisten ja ulkoisten motiivien ja asetetun tavoitteen yhdenmukaisuutta. Harjoitusten tekeminen koiralle ja koiran kanssa johtaa korkeampaan sisäiseen motivaatioon, mikä ennustaa parempaa suorituskykyä. Parempi suorituskyky sekä motivaation lisääntyminen harjoitusten tekemiseen on havaittu myös kehitysvammaisilla koira-avusteisessa terapiassa (Maber-Aleksandrowicz ym., 2016). Koira-avusteisella terapialla asiakkaat jaksoivat tehdä fyysisiä harjoituksia aktiivisemmin kuin kontrolliryhmä, mikä johti parempiin tuloksiin tavoitteiden osalta.

Koira-avusteisella toiminnalla on saatu vahvaa näyttöä erityisesti sekundaaristen tekijöiden muutoksessa (Jones ym., 2019). Nämä vaikutukset puolestaan auttavat primaarisen tavoitteen saavuttamisessa. Koira-avusteisessa työskentelyssä koirat mahdollistavat sosiaalisen ilmapiirin

parantamisen, mikä lisää vuorovaikutusta asiakkaan ja terapeutin välillä (Cameron ym. 2022). Koiran läsnäolo auttaa usein luomaan rennomman ja avoimemman ilmapiirin sekä lisää asiakkaan hallinnan tunnetta mitkä puolestaan auttavat asiakasta puhumaan vaikeista ja henkilökohtaisista asioista (Charry-Sanchez, 2018; Ambrosi ym., 2019). Jones tutkimusryhmineen (2019) havaitsivat meta-analyysissään näiden tekijöiden muutoksen psykoterapiassa asiakkaiden kanssa, joilla oli mielenterveyden haasteita, esimerkiksi masennusta. Koiralla on merkittävä rooli luottamuksen rakentamisessa asiakkaan ja terapeutin välillä. Eritoten lapset kuvittelevat koiran olevan terapeutti ihmisen sijaan (Ang & MacDougall 2022). Näissä tilanteissa asiakas ei välttämättä ole suorassa kontaktissa terapeuttiin ja vasta asiakassuhteen kehittyessä terapeutti pääsee itse enemmän ohjaamaan asiakasta. Asiakkaat saattavat esimerkiksi tukeutua koiraan keskustellakseen huolenaiheistaan, peloistaan tai traumaistaan ja näin tuoda tietoa epäsuorasti terapeutin tietoon.

Koiran läsnäolon tuomat positiiviset tunteet ovat niin voimakkaita, että mahdolliset epämiellyttävät kokemukset terapiaan liittyen jäävät toissijaisiksi (Nommensen & Fujimura, 2018). Zubedat ja muut (2014) havaitsivat tutkimuksessaan koira-avusteisen työskentelyn auttavan vähentämään traumaperäisestä stressireaktiosta kärsivien ahdistusta ja stressiä ja lisäävän vuorovaikutusta lääkärin ja asiakkaan välillä. Tutkimuksessa laaja kirjallisuus antaa näyttöä siitä, että eläinkontakti vähentää stressiä, lisää sosiaalista käyttäytymistä ihmisissä, parantaa vuorovaikutustaitoja ja lopulta edistää positiivista kiintymystä ja resilienssikykyä (Scopa ym. 2019). Cameronin ja muiden (2022) mukaan koira-avusteisen terapian on havaittu vähentävän yksinäisyyttä, levottomuutta sekä alakuloa ja toisaalta lisäävän sosiaalista aktiivisuutta ja kohonnutta mielialaa. Ang ja MacDougall (2022) löysivät samankaltaisia tuloksia. Martin ja Farnum (2002) toteavat tutkimuksessaan, että koira-avusteinen työskentely kohensi autismin kirjolla olevien lasten mielialaa ja lisäsi positiivisia tunteita työskentelytilanteen aikana.

Hinic ja hänen kollegansa (2019) totesivat, että koirien osallistuminen lasten ahdistuksen hoitoon keskittyvässä interventiossa vähensi lasten kokemaa ahdistuksen määrää. Koira-avusteisessa työskentelymuodossa saatiin vaikuttavampia tuloksia kuin työskentelyssä, jossa ei ollut koira mukana. Vastaavia tuloksia löysivät Waite ja muut (2018) meta-analyysissään. Myös Jones tutkimusryhmineen (2019) on todennut koira-avusteisen työskentelyn vähentävän asiakkaiden häiriökäyttäytymistä ja helpottavan asiakkaan akuuttia ahdistuksen tunnetta. Esimerkiksi lapset, joilla on diagnosoitu autismin kirjon häiriö tai downin syndrooma ovat

Griffioen ja muiden (2020) tutkimuksen mukaan hyötyneet koira-avusteisesta työskentelystä esimerkiksi häiriökäyttäytymisen vähentymisen osalta.

Lisäksi koiran läsnäolo edesauttaa vuorovaikutuksen syntymistä mikä helpottaa integroitumista sosiaaliseen ympäristöön (O’Haire ym., 2015). Hedigerin ja muiden (2019) tutkimuksessa aivovamman saaneet henkilöt olivat enemmän vuorovaikutuksessa sekä kokivat enemmän positiivisia tunteita silloin kun terapia toteutettiin eläinavusteisella menetelmällä. Samankaltaisia tuloksia ovat löytäneet myös Boldig ja Butala (2021). Koirien kanssa työskentely saattaa auttaa ymmärtämään paremmin muiden tunnetiloja ja käytöstä mikä auttaa esimerkiksi toimimaan paremmin sosiaalisissa tilanteissa sekä kehittämään empatiakykyä esimerkiksi mielenterveysasiakkaiden kanssa (Becker ym., 2017; Townsend ym., 2021). Schuckin ja kumppaneiden (2013) mukaan on mahdollista, että tavoitesuuntautuneet vuorovaikutustilanteet koirien kanssa voivat auttaa keskittymään nykyhetkeen, muokaten samalla keskittymistä ja tehtäväkeskeistä käyttäytymistä ja vähentäen ongelmia tarkkaavuuden ylläpidon kanssa. Tämä taas edistää käyttäytymisen ja tunteiden säätelytaitoja. Koira-avusteiset menetelmät auttoivat tässä Schuckin ja muiden (2013) tutkimuksessa ADHD-lapsia tunteiden ja käyttäytymisen säätelyssä. Koira-avusteisen työskentelyn vaikutukset voivat ulottua asiakkaan arkeen (Morrison, 2007). Yllä kuvatut vaikutukset, kuten stressin ja yksinäisyyden kokemuksen väheneminen auttavat asiakasta myös arjessa esimerkiksi sosiaalisessa kanssakäymisessä. Vastaavasti Lai ja muut (2019) totesivat, että masennusoireiden väheneminen koira-avusteisessa terapiassa lisäsi ylipäättään asiakkaiden elämänlaatua.

Koira-avusteisen menetelmän käyttö voi tukea laajasti vuorovaikutuksen emotionaalisia tekijöitä. Menetelmää on mahdollista hyödyntää useiden eri asiakasryhmien kanssa. Jotta menetelmää osataan hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden tukemisessa, tarvitaan aiheesta vielä lisää tietoa.

2. Tutkimuskysymykset

Tässä pro gradu- tutkielmassa oli tavoitteena tarkastella Suomessa koira-avusteisesti työskentelevien sosiaali- ja terveysalalla toimivien ammattilaisten havaintoja koira-avusteisen menetelmän vaikutuksesta asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin. Lisäksi tavoitteena oli selvittää miten koiralle asetetut osallistumisen tavoitteet ovat yhteydessä vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin. Tämän tutkimuksen aineisto on kerätty

kyselytutkimuksena usealta eri sosiaali- ja terveysalan ammattilaiselta. Kuitenkin vuorovaikutusta ja koira-avusteista työskentelyä lähestytään tässä tutkimuksessa erityisesti logopedisesta näkökulmasta.

Koira-avusteisten menetelmien käyttöä vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden kuntoutuksessa ja tukemisessa on tutkittu jonkin verran etenkin kansainvälisesti, mutta ala on edelleen kohtalaisen uusi ja lisää tutkimustietoa tarvitaan. Suomessa eläinavusteisten menetelmien käyttö on lisääntynyt sosiaali- ja terveydenhuollossa viime vuosien aikana (Hautamäki ym., 2021). Suomessa ammattihenkilöiden havaintoja aiheesta on tutkittu vähäisesti ja tutkimukset ovat olleet osittain rajoittuneita koskemaan vain yhtä ammattiryhmää tai sosiaali- ja terveysalan lisäksi esimerkiksi kasvatus- ja opetusala (Hautamäki ym., 2018; Kirvesniemi, 2014). Koska menetelmän käyttö on lisääntynyt, on tärkeää, että aiheesta saadaan lisää tutkimustietoa sekä teoriaa ohjaamaan käytännön työtä. Menetelmää voidaan suositella näyttöön perustuvana hoitomuotona vasta kun eläimen ja ihmisen välisen vuorovaikutuksen vaikutuksesta saadaan lisää systemaattista tutkimustietoa (Hautamäki ym., 2021).

Tutkimuskysymykset olivat seuraavat:

- 1. Miten sosiaali- ja terveysalalla koira-avusteisesti työskentelevät ammattilaiset arvioivat koira-avusteisuuden vaikuttaneen asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin?**
- 2. Ovatko ammattilaisten havainnot koiran osallistumisen tavoitteista yhteydessä ammattilaisten havaintoihin asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalista tekijöistä?**

Hypoteesi ensimmäiseen tutkimuskysymykseen on, että koira-avusteisella menetelmällä on positiivinen yhteys vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin. Toisen tutkimuskysymyksen kohdalla hypoteesi on, että koiran osallistumisen tavoitteet ovat yhteydessä havaintoihin vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin.

3. Menetelmät

Tässä tutkimuksessa tutkittiin sosiaali- ja terveysalalla työskentelevien ammattilaisten havaintoja vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin. Lisäksi tutkittiin miten kokemukset koiran osallistumisen tavoitteista ovat yhteydessä ammattilaisten havaintoihin koskien vuorovaikutuksen emotionaalisia tekijöitä. Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena. Kyselytutkimus toteutettiin sähköisellä kyselylomakkeella Turun yliopiston hallinnoiman verkkotyökalu REDCapin (Research Electronic Data Capture) avulla. REDCap on luotu vuonna 2004 Vanderbilt Universityssä (Patridge & Bardyn, 2018). Tutkimustiedote sisälsi linkin kyselylomakkeeseen, jota jaettiin sosiaalisessa mediassa, kuten eläinavusteisuuteen liittyvissä Facebook-ryhmissä sekä Instagramissa. Lisäksi tutkimustiedotetta jaettiin Puheterapeuttiliiton sähköpostilistalla. Koira-avusteisesti työskentelevät sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset ovat kohtalaisen rajattu ryhmä, joten tutkimustiedotetta sai jakaa vapaasti kohderyhmän saavuttamiseksi. Kyselylomake oli avoinna 13.4. – 15.5.23 välisen ajan, jonka jälkeen se suljettiin. Kyselyssä oli linkki tutkimuksen tietosuojailmoitukseen.

3.1 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuksessa noudatettiin hyvää tieteellistä käytäntöä ja tieteen eettisiä ohjeistuksia. Kyselyn alussa oli linkki tutkimuksen tietosuojailmoitukseen. Kyselyyn vastaajat ilmaisivat suostumuksensa osallistumisestaan kyselylomakkeen alussa. Vastaukset olivat anonymoimattomia. Suoria tunnistetietoja ei kerätty vastaajista. Vastaajista kerättiin epäsuoria tunnistetietoja, kuten ikä, sukupuoli ja ammatti. Aineistoa säilytetään salanasuojatussa kansiossa Turun yliopiston tietoturvalisessä pilvipalvelussa Seafilessä. Tutkimuksessa kerättyä aineistoa säilytetään 15 vuotta tutkimuksen päättymisen jälkeen. Tutkimuksen arvioitu päättymisaika on viimeistään 31.12.2027. Kansioon on pääsy vain tutkimusryhmän jäsenillä. Tietojen käsittelyyn saattaa osallistua tulevaisuudessa muita logopedian pro gradu -tutkielman tekijöitä. Avoimen tieteen periaatteiden mukaisesti aineisto mahdollisesti jaetaan avoimessa aineistotietokannassa (esim. osf.io). Tämä mahdollistaa myös muiden tutkijoiden pääsyn aineistoon. Jaettavassa aineistossa epäsuorat tunnistetiedot muokataan tai poistetaan siten, että yksittäinen osallistuja ei ole missään tilanteessa tunnistettavissa aineistosta. Tietoja ei luovuteta kolmansille osapuolille, eikä EU:n tai ETA:n ulkopuolisille alueille. Tutkimuksen tulokset julkaistaan suomenkielisissä ja kansainvälisissä julkaisuissa sekä pro gradu -tutkielmissa. Yksittäiset henkilöt eivät ole tunnistettavissa tulosraporteista.

3.2 Kyselyyn osallistujat

Tutkimukseen osallistui 41 sosiaali- ja terveystalalan ammattilaista. Kyselytutkimuksen alussa varmistettiin, että vastaaja on tutkimuksen kohderyhmää. Vastaajalta vahvistettiin myöntävä vastaus neljään ensimmäiseen kysymykseen. Niillä vahvistettiin vastaajan suostumus tutkimukseen osallistumiseen, täysi-ikäisyys, työskentely sosiaali- ja terveystalalla ja koira-avusteisen menetelmän käyttäminen tavoitteellisesti. Mikäli kriteerit eivät täytyneet, vastaaja ei päässyt kyselyssä eteenpäin. Kyselyyn vastasi 51 henkilöä, joista kymmenen oli keskeyttänyt vastaamisen, joten lopullisia vastauksia saatiin 41. Vastaajista 95,1% prosenttia oli naisia 4,9% vastaajista ei halunnut kertoa sukupuoltaan.

Vastaajien taustatiedot on kuvattu taulukossa 1. Kyselyyn vastasi eniten 41–50 vuotiaita (36,6%). Työkokemusvuodet olivat melko tasaisesti edustettuina vuosien 1–39 välillä, kun taas kokemus koira-avusteisesta työstä painottui vuosien 0-5 välille. Kyselyyn vastaajia oli pyydetty vastaamaan arvo “0”, jos he olivat työskennelleet alle kuusi kuukautta.

Taulukko 1. *Vastaajien ikä ja työkokemus. N=41*

Muuttuja	KA	MD	KH	Min	Max
Ikä	44,0	44	11,5	18	64
Työkokemus yhteensä (vuosina)	15,0	13	10,3	1	39
Työkokemus koira- avusteisuudesta (vuosina)	5,9	5	4,9	0	22

Taulukossa 2 on kuvattu vastaajien ammattinimikkeet. Ammattiryhmistä sosionomit olivat eniten edustettuna (33%).

Taulukko 2. Kyselyyn vastaajien ammattinimikkeet. *N=41(100%)*

Ammattinimike	
Sosionomi	14 (33.0)
Puheterapeutti	8 (19)
Toimintaterapeutti	4 (9,5)
Sosiaalityöntekijä	3 (7.1)
Lähihoitaja	2 (4.7)
Kuntoutuksen ohjaaja	2 (4.7)
Muu*	6 (14.3)

---

*muita ammattinimikkeitä olivat psykologi, psykoterapeutti, terveydenhoitaja, yhteisöpedagogi, lapsi- ja perhetyöntekijä, lastensuojelualan ohjaaja sekä työvalmentaja (EAT). Yhdellä vastaajista oli sekä terveydenhoitajan että sairaanhoitajan koulutus.

Taulukossa 3. on kuvattu asiakasryhmät, joiden kanssa kyselyyn vastaajat työskentelevät. Vastaajat saivat valita useamman vastausvaihtoehdon. Neuropsykiatristen asiakkaiden kanssa työskenteli eniten kyselyyn vastaajista (80,5% vastaajista).

Taulukko 3

Asiakasryhmät. N=41

Neuropsykiatriset häiriöt	33	80.5
Mielenterveyden häiriöt	22	53.7
Kehitysvamma	15	36.6
Muistisairaudet	5	12.2
Aivovammat	5	12.2
Aivoverenkierron häiriöt	4	9.8
Muu*	12	29.3

*muita asiakasryhmiä oli lastensuojelun ja sosiaalihuollon asiakkaat, artikulaatiohäiriöt, oppimisvaikeudet, motoriikan haasteet, ennaltaehkäisevä nuorisotyö, selektiivinen mutismi, muut psyykkiset sairaudet, kuntouttava työtoiminta/työttömät, puhemotoriikan haasteet ja päihdekuntoutus

Kyselyn vastauksista kävi ilmi, että vastaajat eivät olleet keskittyneet vahvasti millekään yksittäiselle hyvinvointialueelle. Viisi vastaajaa työskenteli useammalla kuin yhdellä hyvinvointialueella. Eniten edustettu hyvinvointialue oli Pirkanmaa, jossa kuusi vastaajaa (14,63 %) työskenteli. Yksikään vastaajista ei työskennellyt Ahvenanmaalla, Kanta-Hämeessä, Päijät-Hämeessä tai Satakunnassa Muut hyvinvointialueet olivat edustettuna aineistossa.

3.3 Kyselyn toteuttaminen

Kyselylomake oli jaettu kolmeen osioon lomakkeen rakenteen selkeyttämiseksi ja vastaajan vastaamisen helpottamiseksi. Kyselyn alussa kerrottiin tutkittavan edellytykset tutkimukseen osallistumiselle, tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet, eettisyys ja tutkimuksen toteuttajat ja

vastuuhenkilöiden yhteystiedot. Osiot oli jaettu seuraavalla tavalla: 1) Vastaajaan ja vastaajan työskentelyyn liittyvät taustatiedot 2) Työskentelyssä mukana olevaa koira koskevat kysymykset ja kysymykset koiran kanssa työskentelystä 3) Koira-avusteinen terapia ja vuorovaikutustaitojen tarkastelu. Tämän tutkimuksen aineistona käytettiin kyselylomakkeen jokaista osiota tutkimuskysymysten ohjaamana.

Kyselytutkimuksen perusteet ja kysymysten sisältö pohjaavat teoreettiseen viitekehykseen. Koira-avusteisen työskentelyn hyötyjä, mahdollisuuksia ja haasteita ovat kuvanneet muun muassa Fine (2015) ja Ervast & Raukola-Lindblom (2021). Asiakasryhmiä, jotka hyötyvät koira-avusteisesta työskentelystä kuvasivat tutkimuksessaan esimerkiksi Andreassen ja muut (2017). Koira-avusteisten menetelmien käyttöä Suomessa kuvaavat Hautamäki ja muut (2018) ja koira-avusteisen työskentelyn terminologiaa päivittivät Lipponen ja muut (2023). Vuorovaikutusosio luotiin käyttäen viitekehyksenä Sheila Macdonaldin luomaa neliosaista mallia kommunikaation kompetenssista (MacDonald, 2017), jossa vuorovaikutus jaettiin emotionaalisiin, kommunikatiivisiin, ja fyysisiin tekijöihin sekä kognitioon. Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin vuorovaikutuksen emotionaalisia tekijöitä. Kyselytutkimus luotiin yhdessä työryhmän kanssa, joka koostui tämän tutkielman tekijöistä ja ohjaajista sekä toisesta pro gradu-tutkielman tekijästä. Kyselytutkimus pilotoitiin viidellä vastaajalla. Saatujen vastausten ja vastanneiden kommenttien pohjalta kyselyä muokattiin, jonka jälkeen se julkaistiin. Pilotoinnista saatua aineistoa ei käytetty tutkimuksessa.

Kyselylomakkeen kysymykset oli järjestelty niin, että alussa olivat vastaajien taustatietoja kartoittavat kysymykset ja lomakkeen edetessä kysymykset vaativat vastaajalta enemmän pohdintaa. Kaikki kyselytutkimuksen kysymykset oli asetettu vastaajalle pakollisiksi avoimia kysymyksiä lukuun ottamatta. Jos vastaaja oli valinnut sosiaali- ja terveystieteiden koulutukseksi puheterapeutin, avautui hänelle vielä lopussa kysymykset asiakkaille asetetuista tavoitteista. Lisäksi vastaajaa pyydettiin antamaan kolme esimerkkiä koiran läsnäolon hyödyntämisestä. Kyselyn tallentaminen keskeneräisenä ei ollut mahdollista, joten sen tekemistä ei päässyt jatkamaan myöhemmin.

Kyselylomakkeella kerättiin sekä kvalitatiivista että kvantitatiivista tietoa. Kysymykset olivat muodoltaan monivalintakysymyksiä, joissa vastaajille oli mahdollisuus myös tarkentaa vastaustaan avoimella ”muu-mikä” vastausvaihtoehdolla, välimatka-asteikollisia väittämiä ja avoimia kysymyksiä. Lomakkeessa oli lisäksi suljettuja ”kyllä/ei”-kysymyksiä.

Kysymyksenasettelun jälkeen vastaajalle tarkennettiin, kuinka monta vastausta hän voi antaa. Kysymyksiä oli yhteensä 33 kappaletta ja kyselylomake on tutkimuksen lopussa liitteessä 1.

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin kyselylomakkeen kysymyksiä ja väittämiä, jotka on esitetty taulukossa 4. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen aineisto saatiin tutkimukseen osallistujien arvioiden perusteella koskien väittämiä ja avoimia kysymyksiä vuorovaikutuksen emotionaalisista tekijöistä. Osallistajat arvioivat seitsemän eri väittämän avulla kysymystä ”Millaisia käsityksiä sinulla on koira-avusteisen työskentelyn vaikutuksesta seuraaviin vuorovaikutustaitojen osa-alueisiin? Emotionaalsiin tekijöihin liittyvät havainnot:”. Arviot saatiin WAS-janan avulla. Vastauksista saadut arvot jakautuivat välille 0-100, joiden keskellä oli vaihtoehto ”ei samaa eikä eri mieltä” joka antoi arvon 50. Tutkimuskysymyksen 1. laadullisen analyysin aineisto saatiin taulukossa 4 avattujen avointen kysymysten vastauksista.

Toisen tutkimuskysymyksen aineisto saatiin tutkimukseen osallistujien arvioiden perusteella koskien väittämiä koiran osallistumisen tavoitteista (taulukko 4). Väittämiä oli yhteensä 10. Arviot saatiin WAS-janan avulla. Vastauksista saadut arvot jakautuivat välille 0-100, joiden keskellä oli vaihtoehto ”ei samaa eikä eri mieltä” joka antoi arvon 50.

Taulukko 4

Tutkielman aineisto: kyselytutkimuksesta analysoidut väittämät ja kysymykset

---

Väittämät vuorovaikutuksen emotionaalisista tekijöistä.

- Asiakkaan mieliala on kohentunut
- Asiakkaan turhautuminen ja vihaisuus on vähentynyt
- Asiakkaan iloisuus on lisääntynyt
- Asiakkaan kyky rentoutua on lisääntynyt
- Asiakkaan itseluottamus on lisääntynyt
- Asiakkaan motivaatio vuorovaikutukseen on lisääntynyt
- Asiakkaan kokema stressi on vähentynyt

Avoimet kysymykset vuorovaikutuksen emotionaalisista tekijöistä

- Millä muulla tavalla opastat asiakasta koiran kanssa toimimiseen?
- Jos koira ei ole paikalla työskentelytilanteessa, niin millaisia vaikutuksia sillä on kommunikointiin? Esim. Vaikuttaako asiakkaan aktiivisuuteen vuorovaikutustilanteessa?
- Mitä muuta haluat kertoa vuorovaikutustaidoista, joihin koira-avusteisella työskentelyllä on ollut vaikutusta?
- Mitä ajatuksia sinulla on koira-avusteisen työskentelyn käytännöistä? Miten kehittäisit niitä?
- Kirjoita kolme tavoitetta, joihin olet asiakkaiden kanssa pyrkinyt koira-avusteisessa työskentelyssä.
- Kerro esimerkki/esimerkkejä miten olet hyödyntänyt koiran läsnäoloa.

Väittämät koiran osallistumisesta työskentelyyn

- Tukea luottamusta sinun ja asiakkaasi välillä
  - Lisätä asiakkaan motivaatiota
  - Tukea vuorovaikutusta sinun ja asiakkaasi välillä
  - Auttaa asiakasta vaikeista asioista puhumisessa
  - Vähentää asiakkaasi jännitystä stressiä ja ahdistusta
  - Vahvistaa asiakkaasi psyykkistä joustavuutta (resilienssiä)
  - Lievittää asiakkaasi yksinäisyyden kokemusta
  - Tukea asiakkaasi tunteiden ja käyttäytymisen säätelyä
  - Osallistua harjoitusten tekemiseen
  - Tukea asiakastasi arjen toimintoihin osallistumisessa
-

3.4 Aineiston analysointi

Tämän pro gradu -tutkielman aineisto analysoitiin sekä kvalitatiivisesti tunnuslukujen ja sisällönanalyysin avulla että kvantitatiivisesti korrelaatiomatriisin analysoinnin avulla. Aineiston tilastolliseen käsittelyyn käytettiin IBM SPSS Statistics (Version 27) ohjelmaa. Sekä kvalitatiivinen että kvantitatiivinen menetelmä valikoituivat käytettäväksi, koska näin saatiin aineistosta mahdollisimman kattavasti tietoa otoskoon ollessa suhteellisen pieni ($n=41$).

Ensimmäistä tutkimuskysymystä ”miten sosiaali- ja terveysalalla koira-avusteisesti työskentelevät ammattilaiset arvioivat koira-avusteisuuden vaikuttaneen asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin?” analysoitiin kvalitatiivisesti tunnuslukujen ja sisällönanalyysin avulla. Seitsemän väittämän vastauksista koottiin tärkeimmät tunnusluvut: keskiarvo, mediaani, keskihajonta sekä minimi- ja maksimiarvo. Kuutta avointa kysymystä analysoitiin sisällönanalyysilla. Sisällönanalyysi toteutettiin kolmea vaihetta hyödyntäen, jotka olivat valmistelu-, analyysi- ja raportointivaihe (Elo ym., 2022). Ensimmäiseksi sisällönanalyysissa toteutettiin valmisteluvaihe, jossa luotiin kokonaiskuva aineistosta. Kokonaiskuvan hahmottamiseksi luettiin kaikkiin avoimiin kysymyksiin saadut vastaukset, joista tarkasteluun valikoitui 41. Vastauksia oli yhteensä 19 tutkittavalta. Seuraavaksi siirryttiin analyysivaiheeseen. Analyysi tehtiin aineistolähtöisesti, mutta lopuksi aineiston perusteella tehdyt havainnot sidottiin teoriaan ja aineistosta nousseita käsitteitä ja teemoja verrattiin aikaisempiin tutkimuksiin. Aineistosta karsittiin pois tutkimuskysymyksen kannalta epäolennaiset vastaukset. Aineistosta nousi tutkimuskysymykseen pohjautuva teema, jonka jälkeen aineisto luokiteltiin. Viimeisenä suoritettiin raportointivaihe. Sisällönanalyysilla pyrittiin saamaan aineistosta tiivistetty ja kattava kuva.

Toista tutkimuskysymystä ”ovatko ammattilaisten havainnot koiran osallistumisen tavoitteista yhteydessä ammattilaisten havaintoihin asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalista tekijöistä?” analysoitiin korrelaation avulla. Korrelaatioita tarkasteltiin koiran osallistumisen tavoitteiden ja vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden välillä. Aineiston normaalijakauma testattiin Shapiro-Wilkin- testillä ja havaittiin, että jakaumat olivat vinoja. Aineiston vinouden sekä pienen otoskoon ($n=41$) takia, päädyttiin käyttämään epäparametrinen testiä. Korrelaatiota, eli kahden muuttujan välisiä riippuvuussuhteita analysoitiin Spearmanin järjestyskorrelaatiokertoimen (Spearman's $\rho=rs$) avulla.

4. Tulokset

Tässä tutkielmassa tarkasteltiin, millaisia havaintoja sosiaali- ja terveysalalla koira-avusteisesti työskentelevät ammattilaiset ovat tehneet vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin liittyen. Tätä tarkasteltiin sekä laadullisilla että määrällisillä menetelmillä. Lisäksi selvitettiin, onko kokemus koiran osallistumisen tavoitteista yhteydessä ammattilaisten havaintoihin asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalista tekijöistä. Näiden yhteyttä tarkasteltiin korrelaatioiden avulla.

4.1 Koira-avusteisen työskentelyn vaikutukset asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin

Osallistajat arvioivat seitsemän eri väittämän avulla kysymystä ”Millaisia käsityksiä sinulla on koira-avusteisen työskentelyn vaikutuksesta seuraaviin vuorovaikutustaitojen osa-alueisiin? Emotionaalisiin tekijöihin liittyvät havainnot?”. Osallistujien arvioiden perusteella muodostettiin taulukko 7, johon koottiin tärkeimmät tunnusluvut. Kyselylomake on kokonaisuudessaan liitteenä 1 tutkielman lopussa.

Muuttujien arvot vaihtelivat välillä 50–100. Suurin keskiarvo (91.4) sekä pienin keskihajonta (10.7) oli muuttujalla “asiakkaan motivaatio vuorovaikutukseen on lisääntynyt”. Pienin keskiarvo (79.3) sekä suurin keskihajonta (16.1) oli muuttujalla “asiakkaan turhautuminen ja vihaisuus on vähentynyt”.

Taulukko 5

Vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin liittyvät väittämät ja havainnot. N=41

Muuttuja	KA	MD	KH	Min	Max
Asiakkaan motivaatio vuorovaikutukseen on lisääntynyt	91.4	95.0	10.7	61	100
Asiakkaan iloisuus on lisääntynyt	91.3	96.0	10.4	64	100
Asiakkaan mieliala on kohentunut	90.7	95.0	11.7	50	100
Asiakkaan itseluottamus on lisääntynyt	85.3	86.0	11.9	56	100
Asiakkaan kyky rentoutua on lisääntynyt	85.1	86.0	13.3	50	100
Asiakkaan kokema stressi on vähentynyt	84.0	87.0	14.3	50	100
Asiakkaan turhautuminen ja vihaisuus on vähentynyt	79.0	80.0	16.1	50	100

Sosiaali- ja terveysalalla koira-avusteisesti työskentelevien ammattilaisten havaintoja koira-avusteisen työskentelyn vaikutuksista asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin tutkittiin myös sisällönanalyysin avulla. Sisällönanalyysin aineisto saatiin kuuden avoimen kysymyksen avulla (taulukko 4). Eniten vastauksia valikoitui kyselylomakkeen kysymyksestä “Jos koira ei ole paikalla työskentelytilanteessa, niin millaisia vaikutuksia sillä on kommunikointiin? Esim. Vaikuttaako asiakkaan aktiivisuuteen vuorovaikutustilanteessa?”. Sisällönanalyysin tulokset ovat taulukossa 6. Aineistosta nousi esiin tutkimuskysymykseen pohjautuva teema eli vuorovaikutuksen emotionaaliset tekijät. Teemoittelun jälkeen jatkettiin aineiston luokitteluun. Tarkemman sisällönanalyysin jälkeen tarkasteluun jäi 29 vastausta. Aineistolähtöisen sisällönanalyysin pohjalta esiin nousi neljä yläluokkaa: motivaatio, mieliala, tunnesäätely ja tunteiden ilmaisu sekä itsesäätely. Näistä luokista muodostettiin vielä alaluokat. Eniten vastauksia (12) oli yläluokassa “tunnesäätely ja tunteiden ilmaisu”. Vähiten vastauksia (2) oli yläluokassa “itsesäätely”. Vastaukset saattoivat sisältyä useampaan yläluokkaan. Vastauksissa korostui kyselyyn vastanneiden näkökulmasta koira-avusteisen terapian positiivinen vaikutus vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin.

Taulukko 6.

Sisällönanalyysi vuorovaikutuksen emotionaalisista tekijöistä.

Yläluokka ja alaluokka	Esimerkki-ilmaus
Motivaatio	
Koira motivoi ollessaan paikalla	<p>“Kertominen on usein helpompaa, kun koira on läsnä (DLD-asiakkaiden kanssa). Motivaatio on myös usein parempi, kun koira on mukana.”</p> <p>“Vaihtelee, usein aloitteet ja kommunikointi on vähäisempää ja etenkin motivaatio osalla laskee kun koira ei ole paikalla. Osalla ei vaikuta mitenkään, esim. nuoret jotka osaavat säädellä itseään taitavasti.”</p> <p>“Asiakkaan on myös helpompi tehdä esim. hienomotorista harjoitusta, kun tietää että lopputulos on "koiralle", esim pilkkoa nakkeja koiran iltapalaksi”</p>
Koira motivoi ollessaan paikalla sekä myös silloin kun ei ole paikalla	<p>“Koira aktivoi ja motivoi suuresti ollessaan paikalla ja kun se ei ole, on se asiakkaiden mielessä, milloin koira saapuu paikalla.”</p> <p>“Minulla koira on ollut mukana motivaation synnyttämisessä ja vuorovaikutuksen parantamisessa yhteiseen työskentelyyn. Koira ei ole välttämättä terapiatilanteissa mukana kuin 2-4 kertaa/ vuosi. Muutoin käytämme videoita yms. Koira vaikuttaa asiakkaan aktiivisuuteen monella tapaa.”</p>
Koiraan liittyvät aiheet motivoivat	<p>“Kyllä, yleensä koira-aiheet motivoivat ja innostavat asiakasta.”</p> <p>“Koirasta puhuminen auttaa tukemaan esim. tunteiden säätelyä ja motivaatiota joidenkin asiakkaiden kanssa, ei kuitenkaan kaikkien.”</p> <p>“Kielelliset taidot ovat kehittyneet, koska koiran ansiosta asiakkaalla on ollut motivaatiota harjoitteluun. Vaikutus on siis välillinen ja sama vaikutus olisi voitu saada muullakin asiakasta vahvasti motivoivalla</p>
Koira motivoi tulemaan terapiaan	<p>”Tunnesäätely. Terapiaan tuleminen (asiakas ei halunnut tulla terapiaan). Puherohkeus (selektiivinen mutismi).”</p>
Koira motivoi tulemaan terapiaan sekä terapiassa	<p>“Vuoroteltiin koirakäyntejä vastaanotolla ja koulukäyntejä ilman koiraa. Ennen haluton asiakas motivoitui terapiaan myös koululla.</p> <p>-Koiraa on käytetty motivaattorina artikulaatio- ja puhemotoriikan harjoituksissa. (noppa, onnenpyörä, koiran arpomat tehtävät)</p> <p>-Koira on ollut mukana ryhmämuotoisessa AAC-kuntoutuksessa. Motivaattorina ja esim. puhelaitteella on tehty koiraa koskevia valintoja (mitä namia annetaan, minne namit piilotetaan)”</p>
Mieliala	
Koira vaikuttaa asiakkaan mielialaan	<p>”Saattaa vaikuttaa. Saattaa myös nostaa vireystilaa ja mielialaa, kun puhutaan koirasta (tai muista eläimistä).”</p> <p>”Keskustelu on positiivisävyteisempää, kun nuori pohtii "mitä koiralle kuuluu" ja muistelee, kuinka se on söpö ja mistä puhuttu viimeksi käynnillä.</p> <p>“Lisää kertovaa puhetta ja kohentaa mielialaa.”</p>

”Keskustelut kohottavat asiakkaan mielialaa ja vireystilaa, koska keskustelunaihe on myönteinen.”

“Vaikuttaa asiakkaan mielen tilaan ja mielialaan. Tuoda iloa, kosketusta”

“Motivaation lisäämiseen. Stressin ja ahdistuneisuuden vähentämiseen. Tunteiden sanottamiseen”

Tunnesäätely ja tunteiden ilmaisu

Koira auttaa tunteiden säätelyssä

“Moni lapsi, joka kokee voimakkaita kiukun tunteita, oppii säätämään niitä koiran avulla, sillä koiran "virheille" ei suututa samalla tavalla kuin muiden ihmisten.”

”Tunnesäätely. Terapiaan tuleminen (asiakas ei halunnut tulla terapiaan). Puherohkeus (selektiivinen mutismi)”

”Koirasta puhuminen auttaa tukemaan esim. tunteiden säätelyä ja motivaatiota joidenkin asiakkaiden kanssa, ei kuitenkaan kaikkien.”

Koira auttaa tunteiden ilmaisussa

“Itsesäätely paranee, jolloin on helpompi keskittyä ja pysyä asiassa. Tunteiden ilmaisu ja sosiaaliset taidot kehittyvät.”

”Tunneilmaisu on vapautuneempaa ja omien kokemusten heijastaminen koiran kautta on nopeuttanut itsetuntemuksen vahvistumista.”

“Motivaation lisäämiseen. Stressin ja ahdistuneisuuden vähentämiseen Tunteiden sanoittamiseen.”

”Koiran avulla tai kautta on ollut helpompi nuorten kanssa esim. Ilmeitä ja eleitä peilata ihmisen ilmeisiin ja eleisiin. Rajojen, sääntöjen merkityksen tärkeydestä on päästy puhumaan paremmassa fiiliksessä. Tekemällä erilaisia harjoituksia muistiin jää paremmin asiat.”

“Todellakin vaikuttaa, esimerkiksi asiakas voi olla ahdistunut eikä halua kertoa ohjaajalle mutta jos pyydän kertomaan terveiset koiralle niin monesti se avaa keskusteluyhteyden. Kehitysvammaisten kanssa käytössä myös vaihtoehtoisia kommunikointimenetelmiä.”

“Suunnitelmallisuus on tärkeää pyrittäessä tiettyihin tavoitteisiin, mutta jo koiran läsnäolo helpottaa esimerkiksi vaikeista asioista keskustelemista.”

“Koiran kanssa on päästy muutamassa kerrassa syvemmälle mielenterveysongelmien ytimeen kuin osastohoidolla vuodessa. Nuoret pääosin avautuvat koiran läsnä ollessa paremmin, koska edeltävästi kiintymyssuhdeongelmien vuoksi luottamus aikuiseen on hyvin heikko.”

“Helpottaa asioista puhumista ja kontaktia”

”Asiakkaan avoimuus ja puheentuotto voi olla vaikeampaa. Vaikeampi jutella hankalista asioista (kun koira ei paikalla).”

Koira auttaa tunteiden tunnistamisessa

“Keskustellaan asiakkaan kanssa siitä, miten koira imee ihmiseltä energiaa ja päinvastoin. Erityisesti, kun koiran kanssa harjoitellaan itsesäätelyn taitoja.”

Itsesäätely

Koira tukee itsesäätelyä

“Itsesäätely paranee, jolloin on helpompi keskittyä ja pysyä asiassa. Tunteiden ilmaisu ja sosiaaliset taidot kehittyvät.”

Koira tukee itsesäätelyn harjoittelua

“Keskustellaan asiakkaan kanssa siitä, miten koira imee ihmiseltä energiaa ja päinvastoin. Erityisesti, kun koiran kanssa harjoitellaan itsesäätelyn taitoja.”

4.2 Koiran osallistumisen tavoitteiden yhteys havaintoihin asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalisista tekijöistä

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin ovatko ammattilaisten havainnot koiran osallistumisen tavoitteista yhteydessä ammattilaisten havaintoihin asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalisista tekijöistä. Yhteyttä tarkasteltiin korrelaatiomatriisin avulla. Tulokset ovat esitetty taulukossa 9. Korrelaatiota tarkasteltiin riippumattomien muuttujien (koiran osallistumisen tavoitteet) ja riippuvien muuttujien (havainnot vuorovaikutuksen emotionaalisista tekijöistä) välillä.

Koiran osallistumisen tavoitteen ”lisätä asiakkaan motivaatiota” ja vuorovaikutuksen emotionaalisen tekijän ”asiakkaan kyky rentoutua on lisääntynyt” välillä ei ollut korrelaatiota. Koiran osallistumisen tavoite ”lisätä asiakkaan motivaatiota” korreloi heikosti tai keskinkertaisesti kaikkien muiden vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden kanssa. Korrelaatiot vaihtelivat välillä .328-.521. Koko korrelaatiomatriisin ainoa keskinkertainen yhteys havaittiin ($r_s(41)=.521^{**}$, $p<.001$) koiran osallistumisen tavoitteen ”lisätä asiakkaan motivaatiota” ja vuorovaikutuksen emotionaalisen tekijän ”asiakkaan itseluottamus on lisääntynyt” välillä ja tulos oli tilastollisesti merkitsevä.

Koiran osallistumisen tavoitteen ”tukea asiakastasi arjen toimintoihin osallistumisessa” ja vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden ”asiakkaan turhautuinen ja vihaisuus on vähentynyt” ”asiakkaan itseluottamus on lisääntynyt” ”asiakkaan motivaatio vuorovaikutukseen on lisääntynyt” ja ”asiakkaan kokema stressi on vähentynyt” välillä löytyi tilastollisesti merkitsevä yhteys. Korrelaatiot olivat heikkoja (.335-.382).

Koiran osallistumisen tavoitteen ”osallistua harjoitusten tekemiseen” ja vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden ”asiakkaan mieliala on kohentunut” ”asiakkaan kyky rentoutua on lisääntynyt”, ”asiakkaan itseluottamus on lisääntynyt” ja ”asiakkaan motivaatio vuorovaikutukseen on lisääntynyt” välillä löytyi tilastollisesti merkitsevä yhteys. Korrelaatiot olivat heikkoja (.328-.409).

Koiran osallistumisen tavoitteen ”tukea vuorovaikutusta sinun ja asiakkaasi välillä” ja vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden ”asiakkaan iloisuus on lisääntynyt”, ”asiakkaan kyky rentoutua on lisääntynyt” ja ”asiakkaan kokema stressi on vähentynyt” välillä löytyi tilastollisesti merkitsevät yhteydet. Korrelaatiot olivat heikkoja (.357-.459).

Koiran osallistumisen tavoitteen ”vahvistaa asiakkaasi psyykkistä joustavuutta” ja kolmen vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden välillä havaittiin tilastollisesti merkitsevä yhteys. Tekijät olivat ”asiakkaan iloisuus on lisääntynyt”, ”asiakkaan kyky rentoutua on lisääntynyt” ja ”asiakkaan motivaatio vuorovaikutukseen on lisääntynyt”. Korrelaatiot olivat heikkoja (374-.463).

Koiran osallistumisen tavoitteen ”vähentää asiakkaasi jännitystä, stressiä tai ahdistusta” ja vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden ”asiakkaan iloisuus on lisääntynyt” ja ”asiakkaan kokema stressi on vähentynyt” välillä löytyi tilastollisesti merkitsevä yhteys. Korrelaatiot olivat heikkoja (.221-.482).

Koiran osallistumisen tavoitteen ”tukea asiakkaasi tunteiden ja käyttäytymisen säätelyä” ja kahden vuorovaikutuksen emotionaalisen tekijän välillä havaittiin tilastollisesti merkitsevä ”asiakkaan turhautuminen ja vihaisuus on vähentynyt” ja ”asiakkaan iloisuus on lisääntynyt”. Korrelaatiot olivat heikkoja (.384-.413).

Koiran osallistumisen tavoitteiden ”tukea luottamusta sinun ja asiakkaasi välillä”, ”auttaa asiakasta vaikeista asioista puhumisessa” ja ”lievittää asiakkaasi yksinäisyyden kokemusta” ja vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden välillä oli ainoastaan hyvin heikkoja korrelaatioita eivätkä ne olleet tilastollisesti merkitseviä. Negatiivisia korrelaatioita havaittiin tarkasteltaessa koiran osallistumisen tavoitetta ”auttaa asiakasta vaikeista asioista puhumisessa” ja vuorovaikutuksen emotionaalisia tekijöitä ”asiakkaan mieliala on kohentunut”, ”asiakkaan turhautuminen ja vihaisuus on vähentynyt” ja ”asiakkaan kokema stressi on vähentynyt” välillä. Korrelaatiot olivat alle $r_s = -.2$ eivätkä ne olleet tilastollisesti merkitseviä.

Taulukko 7.

Korrelaatiot koiran osallistumisen tavoitteiden (riippumattomat muuttujat) ja vastaajien havaintojen vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden (riippuvat muuttujat) välillä.

Muuttuja	Asiakkaan mieliala on kohentunut		Asiakkaan turhautuminen ja vihaisuus on vähentynyt		Asiakkaan iloisuus on lisääntynyt		Asiakkaan kyky rentoutua on lisääntynyt		Asiakkaan itseluottamus on lisääntynyt		Asiakkaan motivaatio vuorovaikutukseen on lisääntynyt		Asiakkaan kokema stressi on vähentynyt	
	r	p	r	p	r	p	r	p	r	p	r	p	r	p
Tukea luottamusta sinun ja asiakkaasi välillä	.062	.698	.085	.597	.167	.297	.046	.775	.215	.176	.060	.709	.138	.389
Lisätä asiakkaan motivaatiota	.328*	.036	.437*	.004	.470*	.002	.215	.178	.521***	<.001	.415**	.007	.411**	.008
Tukea vuorovaikutusta sinun ja asiakkaasi välillä	.186	.243	.259	.102	.459**	.003	.357*	.022	.228	.152	.123	.442	.385*	.030
Auttaa asiakasta vaikeista asioista puhumisessa	-.107	.505	-.009	.953	.136	.398	.041	.801	.032	.844	.117	.465	-.031	.848
Vähentää asiakkaasi jännitystä, stressiä tai ahdistusta	.122	.448	.153	.340	.482***	.001	.266	.092	.206	.196	.291	.065	.321*	.041
Vahvistaa asiakkaasi psyykkistä joustavuutta (resilienssiä)	.214	.179	.299	.058	.463**	.002	.374*	.016	.153	.338	.413**	.007	.285	.071
Lievittää asiakkaasi yksinäisyyden kokemusta	.184	.250	.090	.574	.106	.511	.190	.234	.127	.428	.044	.784	.237	.136
Tukea asiakkaasi tunteiden ja käyttäytymisen säätelyä	.204	.200	.413**	.007	.384*	.013	.282	.074	.089	.580	.134	.404	.226	.156
Osallistua harjoitusten tekemiseen	.381*	.014	.247	.119	.227	.154	.328*	.036	.409**	.008	.370*	.017	.263	.097
Tukea asiakastasi arjen toimintoihin osallistumisessa	.156	.329	.382*	.014	.285	.071	.190	.235	.335*	.033	.337*	.031	.335*	.033

* tilastollisesti merkitsevä $p \leq .05$

** tilastollisesti merkitsevä $p < .01$

*** tilastollisesti merkitsevä $p < .001$

5. Pohdinta

Tutkielmassa oli tarkoitus selvittää Suomessa koira-avusteisesti työskentelevien sosiaali- ja terveysalalla toimivien ammattilaisten havainnoja koira-avusteisen menetelmän vaikutuksesta asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin. Lisäksi tavoitteena oli tarkastella ovatko ammattilaisten havainnot koiran työskentelyn tavoitteista yhteydessä havaintoihin asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalisista tekijöistä. Hypoteesiksi asetettiin, että koira-avusteisella menetelmällä on positiivinen yhteys vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin. Lisäksi toinen hypoteesi oli, että koiran työskentelyn tavoitteet ovat yhteydessä ammattilaisten havaintoihin vuorovaikutuksen emotionaalisista tekijöistä.

Tämän tutkielman aineistona on käytetty koira-avusteista työskentelyä tarkastelevaa kyselytutkimusta. Kyselytutkimuksessa selvitettiin monipuolisesti muun muassa koira-avusteisen työskentelyn toteutumista, mahdollisuuksia ja käytäntöjä. Tämän tutkielman aineisto koostui koiran osallistumisen tavoitteita koskevista väittämistä sekä väittämistä, jotka koskivat koira-avusteisesta työskentelyä ja vuorovaikutuksen emotionaalisia tekijöitä. MacDonaldin kommunikoinnin moniulotteista ilmiötä kuvaava malli (2017) toimi tämän näkökulman viitekehyksenä. Tutkimuksen aineistoa lähestyttiin sekä MacDonaldin luoman viitekehyksen kautta, että osallistujien tuomien näkökulmien kautta, jotka nousivat sisällönanalyysin tuloksena. Osallistujien näkökulmat sekä tukivat mutta myös laajensivat vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden ja koira-avusteiseen työskentelyyn vaikuttavien näkökulmien tarkastelua. Tämän tutkimuksen tulokset olivat samansuuntaisia aikaisemman aiheesta saadun tutkimustiedon kanssa. Jotta tutkimusaiheesta on saatu mahdollisimman hyvä käsitys, tutkimuksen aikana on MacDonaldin mallin hyödyntämisen lisäksi koottu mahdollisimman laajasti tietoa eri lähteistä (muun muassa Ang & MacDougall, 2022; Jones ym., 2019) jo kyselytutkimuksen suunnitteluvaiheessa. Tutkimuksissa korostuvat vuorovaikutuksen haasteissa tietyt tekijät esimerkiksi tietyillä häiriöryhmillä. Esimerkiksi autismikirjoa ja koira-avusteista työskentelyä on tutkittu kohtalaisen paljon (Nimer & Lundahl, 2007). Näihin asiakasryhmiin ja koira-avusteisuuteen liittyvät tutkimukset ovat toimineet tämän tutkielman taustateorian.

5.1 Vuorovaikutuksen emotionaaliset tekijät ja koira-avusteinen työskentely

Tarkasteltaessa koira-avusteisen työskentelyn vaikutuksia asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin huomataan, että osallistujien havainnot ovat keskenään

samansuuntaisia. Sekä väittämissä että avoimissa kysymyksissä osallistujat ovat arvioineet, että vaikutukset ovat olleet positiivisia koskien asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalisia tekijöitä. Tämä havainto tuki ensimmäistä hypoteesia.

Sisällönanalyysin pohjalta esiin nousi neljä yläluokkaa: motivaatio, mieliala, tunnesäätely ja tunteiden ilmaisu sekä itsesäätely. Nämä neljä luokkaa nousivat aineistolähtöisestä sisällönanalyysistä, mutta ne ovat yhteydessä myös teorian pohjalta laadittuihin väittämiin (taulukko 4). Väittämistä (taulukko 5) saatujen tulosten mukaan osallistujat ovat arvioineet koira-avusteisen työskentelyn vaikuttaneen asiakkaan vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin kokonaisuudessaan huomattavan positiivisesti. Kaikkien seitsemän väittämän kohdalla keskiarvot olivat yli 79 asteikolla 0-100. Keskihajonnat olivat väittämien sisällä samansuuntaisia, joten kovin suurta vaihtelua osallistujien havaintojen välillä ei ollut. Toisaalta voidaan pohtia, millä ajanjaksolla osallistujat olivat arvioineet vuorovaikutuksen emotionaalisissa tekijöissä positiivisia vaikutuksia asiakkaillaan. Tutkimuksessa ei ohjattu vastaamaan minkään tietyn ajanjakson tai yksittäisen asiakkaan perusteella, joten positiivisten vaikutusten kestoa ei voida arvioida. Vastasivatko tutkittavat esimerkiksi sen perusteella, että vaikutukset ovat näkyneet asiakastapaamisen aikana hetkellisesti vai onko vastaavia tulkintoja tehty useamman asiakastapaamisen perusteella tai asiakastyöskentelyn jatkuttua jo useamman kuukauden. Tämän tutkimuksen perusteella ei voida tietää, ovatko positiiviset vaikutukset kestäneet asiakastyöskentelyn lopettamisen jälkeen.

Motivaation keskiarvo oli suurin kaikista muuttujista (91,4) ja keskihajonta oli pienin (10,7), eli osallistujat olivat melko yksimielisiä motivaation vaikutuksesta koira-avusteisessa työskentelyssä. Motivaation vaikutus koira-avusteisessa työskentelyssä oli sisällönanalyysin perusteella laaja. Se vaikutti moneen yksittäiseen asiaan, esimerkiksi asiakastapaamiseen saapumiseen tai tehtävien tekoon. Motivaatio lisäsi tutkimuksen mukaan kiinnostusta vuorovaikutukseen, kun keskustelun aiheena oli asiakasta kiinnostava tema. Osallistujien vastaukset avoimiin kysymyksiin tukivat osallistujien arvioita väittämistä.

Vastauksissa pohdittiin näkökulmaa koira-avusteisuuden yksilöllisestä vaikutuksesta. Yksi tutkittavista esimerkiksi oli huomannut motivaation ja itsesäätelyn yhteyden toisiinsa; asiakkaalla, jolla on paremmat itsesäätelytaidot, ei koiran käyttö työskentelyssä vaikuta niin vahvasti motivaatioon. Myös aikaisemmissa tutkimuksissa on todettu itsesäätelyn ja motivaation yhteys (Colette ym., 2005). Tutkimuksessa todettiin, että hyvä itsesäätelykyky

lapsilla mahdollistaa esimerkiksi tehtävien teon myös silloin kun se ei ole motivoivaa sekä lapset jaksavat keskittyä tehtävän tekemiseen pidempään.

Avoimien kysymyksien vastauksissa todettiin, että koira-avusteinen menetelmä on vain yksi välillinen keino lisätä asiakkaan motivaatiota ja samaa motivoivaa vaikutusta on mahdollista saada myös muilla keinolla. On hyvä pohtia mitkä tekijät motivaation taustalla ovat ja millaiset asiat motivoivat parhaiten asiakasta, jotta saavutetaan paras mahdollinen tulos työskentelyssä. Motivaatiota on tutkittu paljon koira-avusteisen menetelmän käytössä ja tästä tutkielmasta saadut tulokset ovat samansuuntaisia aikaisempien tutkimusten kanssa (Braun ym., 2009; Hill ym., 2020). Tutkimuksen aineistossa korostuivat tietyt asiakasryhmät. On todettu esimerkiksi, että autismin kirjolla olevilla on haasteita motivaation kanssa erilaisia tehtäviä tehdessä (Cooper & Farkas, 2022). Saman ovat todenneet Rubasova ja muut (2022) ADHD:ta ja motivaatiota käsitelleessä tutkimuksessaan. Mahdollisesti juuri näiden erityisten motivaation haasteiden takia tässä tutkimuksessa havaittiin myös selkeitä vaikutuksia motivaation parantumisessa.

Muuttujan “asiakkaan mieliala on kohentunut” havaintojen keskiarvo oli korkea (90,7). Mieliala nousi esiin myös sisällönanalyysistä (taulukko 8) yhtenä yläluokkana. Avoimien kysymyksien vastauksista havaittiin koiran olevan mieluinen ja positiivinen keskustelunaihe ja sitä kautta nostavan asiakkaiden mielialaa. Osallistujan vastauksesta nousi esiin näkökulma, että myös muista eläimistä puhuttaessa asiakkaan mieliala nousi. On tärkeää huomioida asiakaslähtöisesti millä tekijöillä on mahdollista tukea asiakkaan mielialaa parhaalla mahdollisella tavalla. Mielialan ajatellaan olevan yksittäistä tunnetta pitkäkestoisempi tila (Mauss & Robinson, 2019). On tärkeää, että pystytään vaikuttamaan sekä asiakkaan lyhytkestoisempaan tunnetilaan että myös asiakkaan mielialaan. Toisaalta voidaan pohtia, ovatko tutkittavat eritelleet tunteet ja mielialan selkeästi erillisiksi asioiksi vai ovatko vastaukset näiden teemojen kohdalla ainakin osittain päällekkäisiä.

Tämän tutkielman mukaan asiakkaan positiiviset tunteet ovat lisääntyneet koira-avusteisen menetelmän myötä ja vastaukset ovat yhdenmukaisia keskenään. Asiakkaan iloisuus on lisääntynyt (KA 90,7) ja asiakkaan turhautuminen ja vihaisuus on vähentynyt (79,3). Aikaisemmissa tutkimuksissa on todettu, että koirilla on poikkeuksellinen kyky tulkita ihmisten reaktioita ja tunteita ihmisten kasvoista (Custance & Mayer, 2012). Tutkimuksessa havaittiin, että koirat reagoivat negatiivisia tunteita kokeviin ihmisiin esimerkiksi nuolemalla ja haistelemalla heitä. Koirilla on myös kyky käyttäytyä tavalla, jonka ihmiset tulkitsevat

ystävälliseksi ja helläksi. Vastauksissa näkyvä positiivisten tunteiden lisääntyminen sekä mielialan nouseminen saattaa näkyä vahvasti asiakasryhmistä johtuen. Neuropsykiatriset häiriöt sekä mielenterveyden häiriöt olivat isoimmat asiakasryhmät tutkimuksessa, näillä asiakasryhmillä on erityisesti haasteita mielialan kanssa (Hunjan & Reddy, 2023). Tämä oletettavasti näkyy myös vastauksissa korostaen tiettyjä vaikutuksia ja näkökulmia.

Tunnesäätely ja tunteiden ilmaisu nousivat esiin yhtenä yläluokkana sisällönanalyysia tehdessä. Koirat olivat merkittävässä roolissa vaikeiden ja voimakkaiden tunteiden säätelyn sekä tunteiden ilmaisun kanssa. Asiakkaiden oli helpompi peilata omia tunteita koiran kautta sekä omista vaikeista tunteista kertominen oli helpompaa koiralle kuin terapeutille. On todettu, että koirat eivät tuomitse ihmistä ulkoisten ominaisuuksien, sosiaalisen statuksen tai esimerkiksi sairauden perusteella (Nommensen & Fujimura, 2018). Koirat saattavatkin tarjota ihmiselle sellaista hyväksyntää mitä ei muilta ihmisiltä saa niin nopeasti tai jopa ollenkaan. Aikaisemmissa tutkimuksissa on todettu (Hinic ym., 2019; Waite ym., 2018) sekä tässä tutkimuksessa todettiin että koira-avuseinen terapia vähentää ahdistuksen määrää ja stressiä. Muun muassa nämä tekijät voivat mahdollistaa asiakkaan tunteiden säätelyn sekä tunneilmaisun tukemisen koira-avusteisessa työskentelyssä.

Yksilöllisten tekijöiden vaikutus ja ammattilaisen vastuu korostuu motivaation lisäksi myös tunteiden säätelyssä. On tärkeää, että ammattilainen tunnistaa millaiset tekijät tunteiden säätelyn haasteiden taustalla on. Aineistosta nousi esiin näkökulma, jossa tunteiden säätelyn vaikeudet johtuivat kiintymyssuhdehaasteista aikuiseen. Tässä tilanteessa erityisesti koira oli merkittävässä roolissa asiakkaan tukemisessa. Vastaavaa vaikutusta ei välttämättä havaittaisi, jos taustalla olisi jokin muu tekijä mikä aiheuttaa haasteet. Esimerkiksi autismin kirjolla olevilla ihmisillä tunteidensäätelyn haasteet saattavat johtua vaikeudesta tunnistaa tunteita (Autismikirjon häiriö: Käypähoito- suositus, 2023). Tässä tilanteessa koiran rooli olisi mahdollisesti erilainen ja koiran avulla voisi esimerkiksi opetella tunteiden tunnistamista.

Väittämien vastauksissa havaittiin, että asiakkaan kokema stressi on vähentynyt (KA 84,0). Myös sisällönanalyysin yläluokassa ”tunnesäätely ja tunteiden ilmaisu” ja alaluokassa ”koira auttaa tunteiden ilmaisussa” nousi osallistujan pohdinta siitä, että koira on auttanut asiakkaan stressin vähenemisessä. Lisäksi esimerkiksi Jonesin ja muiden (2019) tutkimus tukee tässä tutkielmassa havaittuja tuloksia. On todettu, että vuorovaikutus koiran kanssa voi lisätä oksitosiinin määrää ihmisen aivoissa (Heinrichs ym., 2003). Oksitosiini muun muassa vähentää jännitystä ja stressiä. Oksitosiinin puutteen on todettu olevan yhteydessä sosiaalisiin

vuorovaikutustaitoihin sekä arjessa vaadittaviin toimintoihin. Esimerkiksi henkilöillä joilla on masennus tai ovat autismin kirjolla, on todettu olevan tyypillistä vähemmän oksitosiinia aivoissa (Karlsson & Kortelainen, 2011). Oksitosiinilla on siis merkittävä rooli tunne-elämän säätelyssä. Tässä tutkimuksessa havaittiin, että asiakkaan kyky rentoutua on lisääntynyt (KA 85,1). Yksi selittävä tekijä tähän on yllä kuvatut koira-avusteisen menetelmän fysiologiset vaikutukset.

Edellä kuvatut koira-avusteisen menetelmän vaikutukset vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin tukevat välillisesti vuorovaikutusta. Esimerkiksi tehtävien tekeminen helpottuu, muuttuu mielenkiintoisemmaksi sekä omista vaikeista asioista on helpompi puhua. Voidaan ajatella, että nämä tekijät ovat yhtenä syynä itseluottamuksen lisääntymiseen asiakkailla. Itseluottamus lisääntyi merkittävästi tässä tutkimuksessa (KA 85,3).

5.2 Koiran osallistuminen työskentelyyn ja vuorovaikutuksen emotionaaliset tekijät

Sen lisäksi, että tutkittiin koira-avusteisen työskentelyn vaikutusta vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin yksittäisenä tutkimuskysymyksenä, tutkittiin myös näiden tekijöiden yhteyttä koiran osallistumisen tavoitteisiin työskentelyssä. Hypoteesi oli, että koiran osallistumisen tavoitteet ovat yhteydessä havaintoihin vuorovaikutuksen emotionaalista tekijöistä. Tämä hypoteesi sai osittain tukea. Koira-avusteinen työskentely on aiheena vielä uusi; tiedostetaan, että koiralla on vaikutusta vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin, mutta ei välttämättä osata vielä yhdistää täysin minkäläisten tehtävien kautta. On myös mahdollista, että tutkimuksessa ei ole osattu kysyä täysin oikeita kysymyksiä koiran osallistumiseen liittyen ja tästä syystä jotkin yhteydet ovat jääneet havaitsematta.

Koiran osallistumisen tavoitteen “tukea luottamusta sinun ja asiakkaasi välillä” ja vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden välillä korrelaatiot olivat välillä .05-.22, eli yhteyttä ei löytynyt (Nummenmaa, 2021). Korrelaatiot eivät olleet tilastollisesti merkitseviä. Hajonta vastauksissa koiran osallistumisen tavoitteen “tukea luottamusta sinun ja asiakkaasi välillä” oli iso. Aikaisemmissa tutkimuksissa (Chandler ym., 2012) on todettu koiran olevan merkittävä tekijä luottamuksen rakentamisessa asiakkaan ja terapeutin välillä. Luottamuksen ansiosta asiakkaan on ollut helpompi esimerkiksi puhua vaikeista asioista ja asiakkaan stressi on vähentynyt. Vastaavia tuloksia ei saatu tässä tutkielmassa.

Myös koiran osallistumisen tavoitteen “auttaa puhumaan vaikeista asioista” ja vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden välillä lineaarinen yhteys jäi löytymättä. Aikaisempien tutkimusten mukaan (Nommensen & Fujimura, 2018; Ambrosi ym., 2019) koira auttaa asiakasta vaikeista asioista puhumisessa. Myös tässä tutkielmassa joukko osallistujia kertoi havainneensa samanlaisia vaikutuksia. Koska korrelaatiota ei kuitenkaan havaittu, on mahdollista, että ammattilaiset eivät ajattele tämän tehtävän lisäävän vaikutusta vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin tai he eivät vain tiedosta vaikutusta.

Kyselytutkimus rakentui logopedisen viitekehyksen pohjalta. Kokonaisvaltaisemmin kohderyhmän huomioivan kyselytutkimuksen luomisessa olisi auttanut koko kohderyhmän työnkuvan syvällisempi ymmärtäminen. Puheterapeuttien osuus kyselyyn vastanneista oli melko pieni (19%). Mahdollisesti tästä syystä koiran osallistumisen tavoitteiden ja vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden välille ei saatu niin vahvaa korrelaatiota kuin ajateltiin. On mahdollista, että koiran osallistumisen tavoitteita kartoittava kysymys ei tavoittanut muiden alojen ammattilaisten oleellisimpia näkökulmia koira-avusteisessa työskentelyssä.

Vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin vaikuttaminen ei välttämättä ole suoraan asiakkaalle asetettu tavoite puheterapiassa. Vaikutuksia emotionaalisiin tekijöihin voidaan saada kuitenkin epäsuorasti asiakkaalle asetettujen tavoitteiden kautta. Esimerkiksi jos tavoitteena on asiakkaan puhemotoristen taitojen edistäminen, jolloin asiakas tulee paremmin ymmärretyksi, voidaan ajatella esimerkiksi iloisuuden lisääntyvän ja turhautumisen vähenevän. Korrelaatiota ei mahdollisesti siksi havaita koska yhteydet ovat tähän ajatukseen tukeutuen pääosin välillisiä. Sama voi toimia toisin päin; mikäli esimerkiksi asiakkaan tavoitteena on tulla paremmin ymmärretyksi, on kyseisen tavoitteen saavuttamisella vaikutusta moniin vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin. Muiden sosiaali- ja terveysalalla työskentelevien ammattilaisten asiakkaille asetettuihin tavoitteisiin ei voida tässä tutkimuksessa tarkemmin ottaa kantaa.

Koiran osallistumisen tavoite “lisätä asiakkaan motivaatiota” korreloi tilastollisesti merkitsevästi kaikkien vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden kanssa paitsi tekijän “asiakkaan kyky rentoutua” kanssa. Voidaan ajatella, että kun ammattilaiset ajattelevat koiran osallistumisen tavoitteen olevan motivaation lisääminen, tällöin havaitaan myös monipuolisia vaikutuksia vuorovaikutuksen emotionaalisisissa tekijöissä. Motivaatio on hyvin tiedostettu ja konkreettinen tekijä. Motivaation havainnointi on myös luontevaa, koska työskentely vaatii

toteutuakseen asiakkaan motivaation työskentelyyn. Se on mahdollisesti helpompi yhdistää koiran osallistumisen tavoitteisiin ja positiivisiin vaikutuksiin, kuin esimerkiksi asiakkaan yksinäisyyden kokemuksen tiedostaminen. Koiran osallistumisen tavoite “lievittää asiakkaasi yksinäisyyden kokemusta” ja emotionaalisten tekijöiden välillä ei havaittu tilastollisesti merkitseviä yhteyksiä tässä tutkimuksessa. Korrelaatiomatriisin ainoa keskinkertainen yhteys löytyi motivaation ja itseluottamuksen väliltä (.521**).

Muiden koiran osallistumisen tavoitteiden välillä havaittiin tilastollisesti merkitsevä korrelaatio useamman eri vuorovaikutuksen emotionaalisen tekijän kanssa. On tärkeä huomata, että jo yksi koiran osallistumisen tavoite voi edistää useampaa vuorovaikutuksen emotionaalista tekijää. Osaltaan koiran osallistumisen tavoitteiden merkitykset vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin tunnustetaan, mutta on syytä pohtia, auttaisiko koiran osallistumisen tavoitteiden ja vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden yhteyksien pohtiminen tulosten näkymiseen selkeämmin. On myös mahdollista, että koiran osallistumisen tavoitteilla ei ole isompaa merkitystä, kuin mitä tuloksista nyt havaittiin.

5.3 Tutkimuksen rajoitteet ja vahvuudet

Koira-avusteisen työskentelyn ja vuorovaikutuksen välisiä yhteyksiä on tutkittu kansainvälisesti jonkin verran. Suomessa koira-avusteisen menetelmän käyttöä sosiaali- ja terveysalla ei ole vastaavasti tutkittu ammattilaisten havaintojen näkökulmasta. Tämän vuoksi vertailu tutkimusten välillä ei ole mahdollista. Moniammatillinen otanta mahdollisti aiheen laaja-alaisen tarkastelun eri ammattilaisten tuomien näkökulmien osalta. Toisaalta, jos kyselytutkimus olisi kohdennettu pelkästään puheterapeuteille, olisi kyselytutkimuksessa voitu hyödyntää esimerkiksi erilaista terminologiaa ja siten päästä käsittelemään aihetta syvällisemmin. Koira-avusteisen menetelmän käyttö on kohtalaisen uutta sosiaali- ja terveysalla eikä menetelmää käyttäviä ammattilaisia ole vielä kovin paljon. Nämä tekijät vaikuttavat sekä tutkimuksen vähäisyyteen, että tämän tutkimuksen otoskoko. Tässä tutkimuksessa otoskoko oli melko pieni (N=41). Jos otos olisi koostunut pelkästään puheterapeuteista, olisi aineisto jäänyt suppeammaksi. Tämä pienehkö otoskoko voi vaikuttaa tulosten luotettavuuteen ja korostaa yksittäisiä vastauksia.

Koira-avusteinen työskentely on tavoitteellista, suunnitelmallista ja dokumentoitua (Lipponen, 2023). Koira-avusteisen työskentelyn käytänteet ovat vasta muodostumassa ja yhteisiä toimintatapoja haetaan edelleen. On mahdollista, että saadut tulokset olisivat erilaisia, mikäli

menetelmän vaikuttavuuden seuraamiseen olisi kehitetty tarkat säännökset. Tavoitteiden systemaattinen seuraaminen mahdollistaa menetelmän toimivuuden tarkastelun. Koira-avusteisesti työskentelevät ammattilaiset saattavat kuitenkin arvioida turhan optimistisesti työskentelyn vaikuttavuutta, koska ovat itse motivoituneita menetelmän käyttöön. Lisäksi kyselytutkimuksessa korostuu osallistujan subjektiivinen näkemys ja se on huomioitava tulosten luotettavuutta tarkasteltaessa.

Tämän tutkielman haasteena oli aiheen laajuus ja monitasoisuus. Vuorovaikutuksen emotionaaliset tekijät voi olla vaikea erotella vuorovaikutukseen vaikuttavista muista tekijöistä paitsi ilmiötasolla, mutta myös kliinisessä työssä tavoitteiden asettamisen kautta. Kuitenkin jotta ammattilainen osaa asettaa selkeät tavoitteet työskentelylle, hänen tulee tiedostaa emotionaalisten tekijöiden mahdolliset yhteisvaikutukset tai kausaalisuhteet. Voidaan pohtia, onko tutkimuksessa osattu kysyä aiheen kannalta oikeita kysymyksiä, riittävästi ja oikeassa muodossa.

Kyselylomakkeen kysymykset olivat selkeitä ja kyselylomake suunniteltiin huolellisesti hyödyntäen tutkimusryhmäläisten eri näkökulmia. Tässä tutkimuksessa tarkasteltu aineisto koostui kyselytutkimuksissa esitetyistä väittämistä ja avoimista kysymyksistä. Väittämien vastausvaihtoehdot olivat valmiiksi annettuja (taulukko 4). Tämä saattoi ohjata osallistujia vastaamaan tietyllä tavalla. Toisaalta näin saatiin vastaukset tutkimuskysymysten kannalta olennaisiin kysymyksiin.

Kysely pilotoitiin tutkimuksesta riippumattomilla henkilöillä ja heidän antamaansa palautetta hyödynnettiin pilotoinnin jälkeen. Tutkimustiedote jaettiin sosiaalisessa mediassa mikä mahdollistaa laajan tavoitettavuuden, mutta toisaalta myös sen, että kyselyyn saattoi vastata ohjeistuksesta huolimatta henkilöitä, jotka eivät kuuluneet tutkimuksen kohderyhmään. Kyselytutkimuksen yleisinä rajoitteina voidaan nähdä lisäksi esimerkiksi se, että aiheisiin ei voida paneutua erityisen syvällisesti, koska tämä saattaisi tehdä kyselylomakkeen täyttamisestä liian aikaa vievää ja työlästä mikä taas vaikuttaisi vastaajamäärään. Lisäksi kysymyksiin on saatettu vastata epätarkasti tai ne on voitu ymmärtää väärin.

Kysymysten vastaamista on voinut ohjata tietynlainen paine. Työskentelyn tulee olla aina tavoitteellista toimintaa ja koira-avusteisen menetelmän käytölle tulee olla jokin peruste. On mahdollista, että osallistujat kokivat, että heidän tarvitsee havaita toiminnassa niitä vaikutuksia, mitä kyselyssä on kysytty. Osallistujat olivat työskennelleet koira-avusteisesti vasta kohtalaisen vähän aikaa. Työkokemuksen keskiarvo oli 5,8 vuotta. Lyhyehkö

työkokemus saattaa lisätä osallistujien epävarmuutta havainnoissa ja epätietoisuutta siitä, miten laajasti koiran osallistuminen työskentelyyn vaikuttaa eri osa-alueisiin vuorovaikutuksessa. Koira-avusteinen työskentely on toistaiseksi vielä melko uusi menetelmä (Hautamäki ym., 2018). Vähäisten työkokemusvuosien sekä uuden alan myötä selkeitä eroja ei ole välttämättä vielä noussut esiin. Tästä syystä onkin tärkeää, että tutkimusta aiheesta tehdään, jotta koira-avusteisen työskentelyn vaikutukset vuorovaikutukseen saadaan paremmin selville.

Tässä tutkimuksessa ei ollut mahdollista erottaa eri asiakasryhmiä koskevia vastauksia toisistaan. Myöskään erilaisten toteutustapojen erottaminen toisistaan ei ollut mahdollista. Täten esimerkiksi yksilö- ja ryhmämuotoisen toteutuksen erot jäivät selvittämättä. Hyötyvätkö esimerkiksi lapsiasiakkaat menetelmästä enemmän verrattuna aikuisasiakkaisiin. Tässä tutkimuksessa pohdittiin jo mahdollisia asiakasryhmän vaikutuksia tulosten osalta, mutta aihetta olisi mielenkiintoista tutkia tarkemmin.

5.4 Tutkimuksen kliininen merkitys ja jatkotutkimusehdotukset

Tämä tutkielma tarkasteli vuorovaikutuksen emotionaalisia tekijöitä ja koira-avusteista työskentelyä logopedisesta viitekehyksestä. Tästä tutkimuksesta saatuja tuloksia voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää myös muussa sosiaali- ja terveysalan vuorovaikutustyöskentelyssä. Tutkimuksella saatiin tietoa koira-avusteisesta työskentelystä eri alojen ammattilaisilta. Aihe kaipaa kuitenkin edelleen lisätutkimusta.

Tulevaisuudessa olisi mielenkiintoista tarkentaa näkökulmaa erityisesti logopedian tieteenalaa koskien ja syventää vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden käsitettä. Toisaalta sosiaali- ja terveysalalla moniammatillinen yhteistyö on merkittävässä roolissa ja eri ammattiryhmien voidaan ajatella tukevan toisiaan. Jatkotutkimuksissa olisi mielenkiintoista selvittää, näkyvätkö vaikutukset eri asiakasryhmien kanssa eri lailla. Näitä tekijöitä voisi tutkia tarkemmin, jotta menetelmää olisi mahdollista suunnata vielä konkreettisemmin oikealle kohderyhmälle. Tarkempi tutkimustieto voisi mahdollistaa myös työskentelyn tehostamisen esimerkiksi tarkasteltaessa tavoitteiden saavuttamista. Koira-avusteisen työskentelyn käytänteitä ja toimintatapoja kehitetään jatkuvasti. Ammattilaisten syvällisempi ymmärtäminen menetelmän käytöstä ja hyödyistä kehittyi kokemuksen myötä. Voidaan ajatella, että tutkimuksen tekeminen myöhempänä ajankohtana voisi siten tuoda aiheesta tietoa monipuolisemmin.

Koira-avusteisen menetelmän käytöllä saatiin lupaavia tuloksia vuorovaikutuksen emotionaalisten tekijöiden tukemiseen. Tuloksista on kuitenkin tärkeä muistaa niiden

yksilöllinen ja välillinen vaikutus. Niin kuin on todettu, voisi samankaltaisia tuloksia olla mahdollista saavuttaa myös muiden menetelmien avulla. Tutkielmassa saatiin merkittävää tietoa koira-avusteisen menetelmän käyttöön liittyvistä havainnoista sosiaali- ja terveysalan ammattilaisilla sekä sen yhteydestä vuorovaikutuksen emotionaalisiin tekijöihin. Jo itsessään sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten kyselyyn vastaaminen oli osaltaan merkittävää. Näin kyselyyn vastaajat mahdollisesti miettivät asiaa uudesta näkökulmasta ja mahdollisesti myös oppivat jotakin uutta aiheesta ja tietoisuus aiheesta kasvaa. Koira-avusteinen työskentely sosiaali- ja terveysalalla on uusi, mutta kasvava menetelmä vuorovaikutuksen kuntoutuksessa. Menetelmän käytön lisääntyessä on tärkeää tunnistaa sen mahdollisuudet ja rajoitteet. Tämä tutkielma tarjoaa kaivattua tietoa koira-avusteisia menetelmiä hyödyntäville ammattilaisille ja myös laajemmin vuorovaikutustyöskentelyn parissa työskenteleville. Ymmärrys aiheesta on tärkeää, jotta menetelmän hyödyt tunnistettaisiin aiempaa paremmin.

Lähteet

- Adrian, M., Zeman, J., & Veits, G. (2011). Methodological implications of the affect revolution: A 35-year review of emotion regulation assessment in children. *Journal of Experimental Child Psychology*, *110*(2), 171–197. <https://doi.org/10.1016/j.jecp.2011.03.009>
- Ambrosi, C., Zaiontz, C., Peragine, G., Sarchi, S., & Bona, F. (2019). Randomized controlled study on the effectiveness of animal-assisted therapy on depression, anxiety, and illness perception in institutionalized elderly. *Psychogeriatrics*, *19*(1), 55–64. <https://doi.org/10.1111/psyg.12367>
- Andreasen, G., Stella, T., Wilkison, M., Moser, C., Hoelzel, A and Hendricks, L. (2017). Animal-assisted therapy and occupational therapy. *Journal of Occupational Therapy, Schools, & Early Intervention*, *10*:1, 1-17, doi: 10.1080/19411243.2017.1287519
- Ang, C.-S., & MacDougall, F. A. (2022). An Evaluation of Animal-Assisted Therapy for Autism Spectrum Disorders: Therapist and Parent Perspectives. *Psychological Studies*, *67*(1), 72–81. <https://doi.org/10.1007/s12646-022-00647-w>
- App, B., McIntosh, D. N., Reed, C. L., & Hertenstein, M. J. (2011). Nonverbal Channel Use in Communication of Emotion: How May Depend on Why. *Emotion (Washington, D.C.)*, *11*(3), 603–617. <https://doi.org/10.1037/a0023164>
- Arianfar, N., Hosseinian, S., & Etemadi, O. (2023). Cognitive Emotion Regulation Strategies and Marital Communication Patterns in Men with Avoidant Attachment: Investigating the Mediating Role of Caregiving Styles. *Journal of Couple & Relationship Therapy*, *22*(4), 281–298. <https://doi.org/10.1080/15332691.2023.2253987>
- Aro, T., & Laakso, M-L. (2013). *Itsesäätelytaitojen kehitys ja tukeminen* (2.painos). Bookwell Oy
- Autismikirjon häiriö. Käypä hoito -suositus. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin ja Suomen Lastenpsykiatriyhdistyksen, Suomen Nuorisopsykiatrisen Yhdistyksen, Suomen Kehitysvammalääkäreiden, Suomen Lastenneurologisen Yhdistyksen ja Suomen Psykiatriyhdistyksen asettama työryhmä. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, 2023 (viitattu 03.01.2024). Saatavilla internetissä: www.kaypahoito.fi

- Barrett, L. F. (2006). Solving the Emotion Paradox: Categorization and the Experience of Emotion. *Personality and Social Psychology Review*, 10(1), 20–46. https://doi.org/10.1207/s15327957pspr1001_2
- Batchelder, L., Brosnan, M., & Ashwin, C. (2017). The development and validation of the empathy components questionnaire (ECQ). *PloS One*, 12(1), e0169185–e0169185. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0169185>
- Becker, J. L., Rogers, E. C., & Burrows, B. (2017). Animal-assisted Social Skills Training for Children with Autism Spectrum Disorders. *Anthrozoös*, 30(2), 307–326. <https://doi.org/10.1080/08927936.2017.1311055>
- Blair, R. J. R. (2005). Responding to the emotions of others: Dissociating forms of empathy through the study of typical and psychiatric populations. *Consciousness and Cognition*, 14(4), 698–718. <https://doi.org/10.1016/j.concog.2005.06.004>
- Bohn-Gettler, C. M., & Kaakinen, J. K. (2022). Introduction to the Special Issue on Emotions in Reading, Learning, and Communication. *Discourse Processes*, 59(1–2), 1–12. <https://doi.org/10.1080/0163853X.2021.1899369>
- Boldig, C. M., & Butala, N. (2021). Pet Therapy as a Nonpharmacological Treatment Option for Neurological Disorders: A Review of the Literature. *Curēus (Palo Alto, CA)*, 13(7), e16167–e16167. <https://doi.org/10.7759/cureus.16167>
- Braun, C., Stangler, T., Narveson, J., & Pettingell, S. (2009). Animal-assisted therapy as a pain relief intervention for children. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, 15(2), 105–109. <https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2009.02.008>
- Bronson, M. (2000). *Self-regulation in early childhood*. New York: Guilford Press
- Cameron, M., Hewitt, E., Hollitt, E., Wood, J., & Brown, S. (2022). Working like a Dog: Exploring the Role of a Therapy Dog in Clinical Exercise Physiology Practice. *Animals (Basel)*, 12(10), 1237-. <https://doi.org/10.3390/ani12101237>
- Chadwick, A. E., Zoccola, P. M., Figueroa, W. S., & Rabideau, E. M. (2016). Communication and Stress: Effects of Hope Evocation and Rumination Messages on Heart Rate, Anxiety, and Emotions After a Stressor. *Health Communication*, 31(12), 1447–1459. <https://doi.org/10.1080/10410236.2015.1079759>
- Chandler, C. K. (2012). *Animal Assisted Therapy in Counseling (2. painos.)*. London: Taylor and Francis.
- Chang, A. A., Siropaides, C. H., & Chou, C. L. (2022). Improving Communication Skills: A Roadmap for Humanistic Health Care. *The Medical Clinics of North America*, 106(4), 727–737. <https://doi.org/10.1016/j.mcna.2022.01.011>

- Charry-Sánchez, J. D., Pradilla, I., & Talero-Gutiérrez, C. (2018). Animal-assisted therapy in adults: A systematic review. *Complementary Therapies in Clinical Practice, 32*, 169–180. <https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2018.06.011>
- Collette, F., Van der Linden, M., Laureys, S., Delfiore, G., Degueldre, C., Luxen, A., & Salmon, E. (2005). Exploring the unity and diversity of the neural substrates of executive functioning. *Human Brain Mapping, 25*(4), 409–423. <https://doi.org/10.1002/hbm.20118>
- Cooper, M., & Farkas, G. (2023). High School Math and Motivation for autistic students. *Journal of Autism and Developmental Disorders, 53*(7), 2717–2727. <https://doi.org/10.1007/s10803-022-05522-1>
- Custance, D., & Mayer, J. (2012). Empathic-like responding by domestic dogs (*canis familiaris*) to distress in humans: An exploratory study. *Animal Cognition, 15*(5), 851–859. <https://doi.org/10.1007/s10071-012-0510-1>
- Dickerson, S. S., & Kemeny, M. E. (2004). Acute stressors and cortisol responses: A theoretical integration and synthesis of laboratory research. *Psychological Bulletin, 130*, 355–391. doi:10.1037/0033-2909.130.3.355
- Elmacı, D. T., & Cevizci, S. (2015). Dog-assisted therapies and activities in rehabilitation of children with cerebral palsy and physical and mental disabilities. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 12*(5), 5046–5060. <https://doi.org/10.3390/ijerph120505046>
- Elo, S., Kajula, O., Tohmola, A., & Kääriäinen, M. (2022). Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. *Hoitotiede, 34*(4), 215–225.
- Ervast, L., Raukola-Lindblom, M., Hautamäki, L., Maikku, H., Mickelsson, R., Oja, S., Fernandes, B., Newton, J., & Essau, C. A. (2022). The Mediating Effects of Self-Esteem on Anxiety and Emotion Regulation. *Psychological Reports, 125*(2), 787–803. <https://doi.org/10.1177/0033294121996991>
- Fine, A. H. (Ed.). (2015). *Handbook on animal-assisted therapy : foundations and guidelines for animal-assisted interventions* (4.painos). Amsterdam, Netherlands: Academic Press.
- Fujimura, C. K., & Nommensen, S. (2017). *Cultural dimensions of well-being: therapy animals as healers* (1.painos). Lanham: The Rowman & Littlefield Publishing Group.
- G Hunjan, U., & Reddy, K. J. (2023). Effect of animal-assisted therapy on depression, memory, attention, and emotion regulation. *Human (Tuzla), 13*(1), 120–130. <https://doi.org/10.21554/hrr.04231>

- Griffioen, R. E., Steen, S., Verheggen, T., Enders-Slegers, M., & Cox, R. (2020). Changes in behavioural synchrony during dog-assisted therapy for children with autism spectrum disorder and children with Down syndrome. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, *33*(3), 398–408. <https://doi.org/10.1111/jar.12682>
- Hautamäki, L., Ramadan, F. & Vilhunen, T. (2021) Millainen on hyvä eläinavusteinen interventio. Kelan julkaisuja: Kuntoutusta kehittämässä 29
- Hautamäki, L., Ramadan, F., Ranta, P., Haapala, E. & Suomela-Markkanen, T. (2018). Eläinavusteinen terapia: katsaus tutkimuskirjallisuuteen ja toimintaan Suomessa. *KELA*. <http://hdl.handle.net/10138/236987>
- Hediger, K., Petignat, M., Marti, R., & Hund-Georgiadis, M. (2019). Animal-assisted therapy for patients in a minimally conscious state: A randomized two treatment multi-period crossover trial. *PloS One*, *14*(10), e0222846–e0222846. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0222846>
- Heinrichs, M., Baumgartner, T., Kirschbaum, C. & Ehlert, U. (2003). Social support and oxytocin interact to suppress cortisol and subjective responses to psychosocial stress. *Biological Psychiatry*, *54*(12), 1389–1398. [https://doi.org/10.1016/s0006-3223\(03\)00465-7](https://doi.org/10.1016/s0006-3223(03)00465-7)
- Hill, J. R., Ziviani, J., & Driscoll, C. (2020). “The connection just happens”: Therapists’ perspectives of canine-assisted occupational therapy for children on the autism spectrum. *Australian Occupational Therapy Journal*, *67*(6), 550–562. <https://doi.org/10.1111/1440-1630.12680>
- Hinic, K., Kowalski, M. O., Holtzman, K., & Mobus, K. (2019). The effect of a pet therapy and comparison intervention on anxiety in hospitalized children. *Journal of Pediatric Nursing*, *46*, 55–61. <https://doi.org/10.1016/j.pedn.2019.03.003>
- Hoffmann, J., Travers-Podmaniczky, G., Pelzl, M. A., Brück, C., Jacob, H., Hölz, L., Martinelli, A., & Wildgruber, D. (2023). Impairments in recognition of emotional facial expressions, affective prosody, and multisensory facilitation of response time in high-functioning autism. *Frontiers in Psychiatry*, *14*. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2023.1151665>
- Jones, M. G., Rice, S. M., & Cotton, S. M. (2019). Incorporating animal-assisted therapy in mental health treatments for adolescents: A systematic review of canine assisted psychotherapy. *PloS One*, *14*(1), e0210761–e0210761. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0210761>

- Jones, S., & Wirtz, J. (2006). How Does the Comforting Process Work? An Empirical Test of an Appraisal-Based Model of Comforting. *Human Communication Research*, 32(3), 217–243. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.2006.00274.x>
- Kamioka, H., Okada, S., Tsutani, K., Park, H., Okuizumi, H., Handa, S., Oshio, T., Park, S.-J., Kitayuguchi, J., Abe, T., Honda, T., & Mutoh, Y. (2014). Effectiveness of animal-assisted therapy: A systematic review of randomized controlled trials. *Complementary Therapies in Medicine*, 22(2), 371–390. <https://doi.org/10.1016/j.ctim.2013.12.016>
- Karlsson, H. & Kortessluoma S. (2011). Oksitosiini, kiintymyksen ja sosiaalisuuden neuropeptidi. *Duodecimlehti.fi*
<https://www.duodecimlehti.fi/xmedia/duo/duo99526.pdf>
- Kirvesniemi, A (2014) Vuorovaikutuseläinavusteisessa yksilöpsykoterapiassa: keskusteluanalyttinen tutkimus. Pro gradu-tutkielma. Tampereen yliopisto, Tampere.
koirat eläinavusteisessa työssä: Tutkittua tietoa ja kokemuksia. Sanasilta Oy.
- Lai, N. M., Chang, S. M., Ng, S. S., Stanaway, F., Tan, S. L., & Chaiyakunapruk, N. (2019). Animal-assisted therapy for dementia. *Cochrane Database of Systematic Reviews*. <https://doi.org/10.1002/14651858.cd013243>
- Lange, J., Heerdink, M. W., & van Kleef, G. A. (2022). Reading emotions, reading people: Emotion perception and inferences drawn from perceived emotions. *Current Opinion in Psychology*, 43, 85–90. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2021.06.008>
- Launonen, K. (2023). *Vuorovaikutus: Kehitys, riskit ja tukeminen kuntoutuksen keinoin*. Opike.
- Lipponen, M., Vainio, I., Ikäheimo, K., Mattila-Rautiainen, S., Raukola-Lindblom, M. & Paasonen, T. (2023). Eläinavusteisuus Suomessa. Eduskunnan eläinavusteinen työryhmä.
- Maber-Aleksandrowicz, S., Avent, C., & Hassiotis, A. (2016). A Systematic Review of Animal-Assisted Therapy on Psychosocial Outcomes in People with Intellectual Disability. *Research in Developmental Disabilities*, 49–50, 322–338. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2015.12.005>
- MacDonald, S. (2017). Introducing the model of cognitive-communication competence: A model to guide evidence-based communication interventions after brain injury. *Brain Injury*, 31(13–14), 1760–1780. <https://doi.org/10.1080/02699052.2017.1379613>
- Maoz, I., Zubedat, S., Dolev, T., Aga-Mizrachi, S., Bloch, B., Michaeli, Y. & Avital, A. (2021). Dog training alleviates PTSD symptomatology by emotional and attentional

- regulation. *European Journal of Psychotraumatology*, 12(1), 1995264–1995264. <https://doi.org/10.1080/20008198.2021.1995264>
- Martin, F., & Farnum, J. (2002). Animal-Assisted Therapy for Children with Pervasive Developmental Disorders. *Western Journal of Nursing Research*, 24(6), 657–670. <https://doi.org/10.1177/01939450232055403>
- Mauss, I. B., & Robinson, M. D. (2009). Measures of emotion: A review. *Cognition and Emotion*, 23(2), 209–237. <https://doi.org/10.1080/02699930802204677>
- Montroy, J., Bowles, R., Skibbe, L., & Foster, T. (2014). Social skills and problem behaviors as mediators of the relationship between behavioral self-regulation and academic achievement. *Early Childhood Research Quarterly*, 29(3), 298-309. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2014.03.002>
- Morrison, M. L. (2007). Health Benefits of Animal-Assisted Interventions. *Complementary Health Practice Review*, 12(1), 51–62. <https://doi.org/10.1177/1533210107302397>
- Ndone, J. (2022). Do Mixed Emotions Matter in a Crisis? The Impact of Expressing Sadness and Sympathy on Organizational Reputation and Forgiveness. *International Journal of Business Communication* (Thousand Oaks, Calif.), 232948842211069-. <https://doi.org/10.1177/23294884221106999>
- Nimer, J. & Lundahl, B. (2007). Animal-assisted therapy: A meta-analysis. *Anthrozoös*, 20, 225-238.
- Nummenmaa, L. (2021). *Tilastotieteen käsikirja*. Helsinki: Tammi.
- O’Haire, M. E., Guérin, N. A., & Kirkham, A. C. (2015). Animal-Assisted Intervention for trauma: a systematic literature review. *Frontiers in Psychology*, 6, 1121–1121. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.01121>
- Oatley, K., & Jenkins, J. M. (1992). Human emotions: Function and dysfunction. *Annual Review of Psychology*, 43(1), 55–85. <https://doi.org/10.1146/annurev.ps.43.020192.000415>
- Parish-Plass, N. (2021). Animal-Assisted Psychotherapy for Developmental Trauma Through the Lens of Interpersonal Neurobiology of Trauma: Creating Connection With Self and Others. *Journal of Psychotherapy Integration*, 31(3), 302–325. <https://doi.org/10.1037/int0000253>
- Parkkisenniemi, J., Rimppi, A., Tiira, K., Vainio, I. & Vierimaa, J. (2021). Hevoset ja
- Patridge, E. F., & Bardyn, T. P. (2018). Research Electronic Data Capture (redcap). *Journal of the Medical Library Association*, 106(1). <https://doi.org/10.5195/jmla.2018.319>

- Rehn, A. K., Caruso, V. R., & Kumar, S. (2023). The effectiveness of animal-assisted therapy for children and adolescents with autism spectrum disorder: A systematic review. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, *50*, 101719–101719. <https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2022.101719>
- Rubášová, E., Lukavská, K., & Mioviský, M. (2022). The role of ADHD in the development of motivation for change in persons with SUD treated in Czech therapeutic communities. *Drugs : Education, Prevention & Policy*, *29*(2), 182–191. <https://doi.org/10.1080/09687637.2021.1872498>
- Schuck, S. E. B., Emmerson, N. A., Fine, A. H., & Lakes, K. D. (2013). Canine-Assisted Therapy for Children With ADHD: Preliminary Findings From The Positive Assertive Cooperative Kids Study. *Journal of Attention Disorders*, *19*(2), 125–137. <https://doi.org/10.1177/1087054713502080>
- Scopa, C., Contalbrigo, L., Greco, A., Lanatà, A., Scilingo, E. P., & Baragli, P. (2019). Emotional transfer in human–horse interaction: New perspectives on equine assisted interventions. *Animals (Basel)*, *9*(12), 1030-. <https://doi.org/10.3390/ani9121030>
- Tops, M., Quirin, M., Boksem, M. A. S., & Koole, S. L. (2017). Large-scale neural networks and the lateralization of motivation and emotion. *International Journal of Psychophysiology*, *119*, 41–49. <https://doi.org/10.1016/j.ijpsycho.2017.02.004>
- Townsend, L., & Gee, N. R. (2021). Recognizing and mitigating canine stress during animal assisted interventions. *Veterinary Sciences*, *8*(11), 254-. <https://doi.org/10.3390/vetsci8110254>
- Waite, T. C., Hamilton, L., & O'Brien, W. (2018). A meta-analysis of animal assisted interventions targeting pain, anxiety and distress in medical settings. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, *33*, 49–55. <https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2018.07.006>
- Weiss, J. A., Thomson, K., & Chan, L. (2014). A Systematic Literature Review of Emotion Regulation Measurement in Individuals With Autism Spectrum Disorder. *Autism Research*, *7*(6), 629–648. <https://doi.org/10.1002/aur.1426>
- Wohlfarth, R., Mutschler, B., Beetz, A., Kreuser, F. & Korsten-Reck, U. (2013). Dogs motivate obese children for physical activity: Key elements of a motivational theory of animal-assisted interventions. *Front. Psychol.* <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2013.00796>
- Zafra-Tanaka, J. H., Pacheco-Barrios, K., Tellez, W. A., & Taype-Rondan, A. (2019). Effects of dog-assisted therapy in adults with dementia: a systematic review and meta-analysis. *BMC Psychiatry*, *19*(1), 41–41. <https://doi.org/10.1186/s12888-018-2009-z>

Zubedat, S., Aga-Mizrachi, S., Cymerblit-Sabba, A., Shwartz, J., Leon, J. F., Rozen, S., Varkovitzky, I., Eshed, Y., Grinstein, D. & Avital, A. (2014). Human–animal interface: The effects of handler’s stress on the performance of canines in an explosive detection task. *Applied Animal Behaviour Science*, 158, 69–75.
<https://doi.org/10.1016/j.applanim.2014.05.004>

Liitteet

Liite 1. Kuvakaappaukset kyselytutkimuksesta

Kyselytutkimus koira-avusteisuudesta sosiaali- ja terveysalalla

Page 1

Hyvä kyselyyn vastaaja,

tämän kyselytutkimuksen tarkoituksena on selvittää kokemuksia tavoitteellisesta koira-avusteisesta työskentelystä Suomessa sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten toteuttamana.

Voit vastata kyselyyn, jos:

- olet vähintään 18-vuotias
- työskentelet sosiaali- ja terveysalalla
- työskentelet tavoitteellisesti koira-avusteisesti.

Vaikka koira-avusteinen menetelmä ei olisi pääsääntöinen työskentelytapasi, toivomme että vastaat silti kyselyyn.

Koira-avusteinen työskentely on yleistynyt sosiaali- ja terveysalalla, mutta tutkimustietoa löytyy vielä vähäisesti. Tämän kyselytutkimuksen tavoitteena on kehittää koira-avusteista työskentelyä kerätyn tiedon pohjalta.

Kysymme ensin taustatietojasi, jonka jälkeen kysymme koiran kanssa työskentelystä ja siihen liittyvistä ajatuksistasi tarkemmin. Tämän jälkeen kyselyssä on osio vuorovaikutukseen liittyen. Kyselyyn vastaaminen vie noin 15-20 minuuttia.

Tutkimuksen eettisyys:

Tutkimus noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä (TENK). Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja maksutonta. Osallistumisesta ei makseta palkkiota. Sinulla on oikeus keskeyttää osallistumisesi tutkimukseen ilman erillistä syytä ja ilman seuraamuksia. Kyselylomakkeen täytön keskeytyessä tiedot eivät tallennu järjestelmään.

Tutkimuksen aikana ei kerätä suoria tunnistetietoja (IP-osoitetta, sähköpostia, nimeä, henkilötunnusta ym.). Tutkimuksessa kerätään epäsuoria tunnistetietoja (esim. ikä, sukupuoli ja koulutus). Yksittäiset henkilöt eivät ole tunnistettavissa tulosraporteista.

Aineistoja säilytetään Turun yliopiston Seafile-palvelussa salasanaanalla suojatussa kansiossa, johon on pääsy vain tutkimusryhmän jäsenillä. Aineistosta tullaan julkaisemaan opinnäytetöitä ja tieteellisiä tutkimusartikkeleita sekä esittelemään tutkimusta kansallisissa ja kansainvälisissä konferensseissa.

Terveisin,

logopedian opiskelijat Iina Myllymäki, Irene Raunio ja Essi Ylönen

tutkimuksen vastuuhenkilöt ja ohjaajat Ida Luotonen ja Marjaana Raukola-Lindblom

Mikäli teille tulee kysyttävää kyselyyn liittyen, voitte olla yhteydessä sähköpostitse ida.luotonen@utu.fi tai marjaana.raukola-lindblom@utu.fi

Tietosuojailmoitus:

<https://seafile.utu.fi/f/bcbe91cd7d1244ee9dfb/>

Annan suostumukseni tutkimukseen osallistumisesta Kyllä

1 Ikäsi?

Hei, tämä kysely on tarkoitettu yli 18-vuotiaille. Tällä kertaa tämä kysely ei koske sinua. Kiitos mielenkiinnosta!

- 2 Työskentelen sosiaali- ja terveysalalla Kyllä
 Ei

Hei, tämä kysely on tarkoitettu sosiaali- ja terveysalalla työskenteleville. Tällä kertaa tämä kysely ei koske sinua. Kiitos mielenkiinnosta!

- 3 Työskentelen tavoitteellisesti koira-avusteisesti Kyllä
 Ei

Hei, tämä kysely on tarkoitettu tavoitteellisesti koira-avusteisesti työskenteleville. Tällä kertaa tämä kysely ei koske sinua. Kiitos mielenkiinnosta!

- 4 Sukupuolesi? Mies
 Nainen
 Muu
 En halua kertoa

- 5 Millä hyvinvointialueella työskentelet? (voit valita useamman)
- Ahvenanmaa
  - Etelä-Karjala
  - Etelä-Pohjanmaa
  - Etelä-Savo
  - Helsingin kaupunki
  - Itä-Uusimaa
  - Kainuu
  - Kanta-Häme
  - Keski-Pohjanmaa
  - Keski-Suomi
  - Keski-Uusimaa
  - Kymenlaakso
  - Lappi
  - Länsi-Uusimaa
  - Pirkanmaa
  - Pohjanmaa
  - Pohjois-Karjala
  - Pohjois-Pohjanmaa
  - Pohjois-Savo
  - Päijät-Häme
  - Satakunta
  - Vantaa ja Kerava
  - Varsinais-Suomi

- 6 Mikä on sosiaali- ja terveysalan koulutuksesi? (voit valita useamman)
- Fysioterapeutti
  - Lääkäri
  - Psykologi
  - Psykoterapeutti
  - Puheterapeutti
  - Sairaanhoidtaja
  - Sosionomi
  - Sosiaalityöntekijä
  - Toimintaterapeutti
  - Muu, mikä?

Muu sosiaali- ja terveysalan koulutuksesi?

- 7 Kuinka monta vuotta olet työskennellyt koulutusta vastaavassa työssäsi?
Vastaathan kokonaisina vuosina. Jos olet työskennellyt alle 6 kk, vastaathan "0".

- 8 Kuinka monta vuotta olet käyttänyt koira-avusteisia menetelmiä työssäsi?
Vastaathan kokonaisina vuosina. Jos olet käyttänyt koira-avusteisia menetelmiä alle 6 kk, vastaathan "0".
-
- 9 Miten olet perehtynyt koira-avusteiseen työskentelyyn? (voit valita useamman)
- Olen suorittanut koulutuskokonaisuuden eläinavusteisuudesta.
  - Olen suorittanut kursseja ja/tai yksittäisiä koulutuspäiviä eläinavusteisuudesta.
  - Olen suorittanut työnäytön koiran kanssa.
  - Olen perehtynyt käytännön työssä saaden ohjausta koira-avusteiseen työskentelyyn.
  - Olen perehtynyt käytännön työn kokemusten kautta.
  - Olen opiskellut itsenäisesti eläinavusteista työskentelyä.
  - Muu, mikä?
-
- Miten muuten olet perehtynyt koira-avusteiseen työskentelyyn?
-
- 9b Millaisia koulutuksia toivoisit koira-avusteisesta työskentelystä?
-
- 10 Millainen tausta sinulla on eläinten parista ajalta ennen koira-avusteista työskentelyäsi? (Voit valita useamman)
- Minulla on tai on ollut koira/koiria.
  - Minulla on tai on ollut muita eläimiä.
  - Työskentelen tai olen työskennellyt eläinten kanssa.
  - Olen osallistunut eläimiin liittyvään toimintaan vapaa-ajallani.
  - Minulla ei ollut kokemusta eläimistä ennen koira-avusteisen työskentelyn aloittamista.
  - Muu, mikä?
-
- Minkälaista muuta taustaa sinulla on eläinten parista ajalta ennen koira-avusteista työskentelyäsi?
-
- 11a Työskentelen koira-avusteisesti (voit valita useamman):
- Lasten kanssa
  - Nuorten kanssa
  - Aikuisten kanssa
-
- 11b Toteutatko koira-avusteista työtä: (Voit valita useamman)
- Yksilömuotoisesti
  - Ryhmämuotoisesti
-
- 12 Asiakasryhmä, jonka kanssa olet työskennellyt koira-avusteisesti (voit valita useamman):
- Neuropsykiatriset häiriöt
  - Aivovamma
  - Kehitysvamma
  - Aivoverenkierron häiriöt
  - Muistisairaudet
  - Mielen terveyden häiriöt
  - Muu, mikä?

Tarkenna vielä, mikä neuropsykiatrinen häiriö? (voit valita useamman)	☐ Autismi ☐ ADHD ☐ Kehityksellinen kielihäiriö ☐ Oppimisvaikeudet ☐ Muu, mikä?
Mikä muu neuropsykiatrinen häiriö?	_____
Tarkenna vielä, mikä mielenterveyden häiriö? (voit valita useamman)	☐ Masennus ☐ Ahdistuneisuus ☐ Syömishäiriöt ☐ Skitsofrenia ☐ Päihdeongelmat ☐ Muu, mikä?
Mikä muu mielenterveyden häiriö?	_____
Tarkenna vielä, mikä muu asiakasryhmä?	_____
13 Miten asiakkaasi ovat ohjautuneet koira-avusteisen työskentelyn pariin? (voit valita useamman)	☐ Asiakkaat ovat saaneet sosiaali- ja terveydenhuollon lähetteen, jossa on määritelty koira-avusteinen toteutus. ☐ Asiakkaat ovat hakeutuneet itse koira-avusteiseen toteutukseen. ☐ Olen päätenyt yhdessä asiakkaiden kanssa koira-avusteiseen toteutukseen. ☐ Muu, mikä?
Miten muuten asiakkaasi ovat ohjautuneet koira-avusteisen työskentelyn pariin?	_____
14 Pidätkö säännöllisesti yhteyttä muihin koira-avusteisesti työskenteleviin ammattilaisiin?	☐ Kyllä ☐ En
Miten pidät yhteyttä muihin koira-avusteisesti työskenteleviin ammattilaisiin? (voit valita useamman)	☐ Seuraan somessa. ☐ Osallistun keskusteluun somessa. ☐ Keskustelen koira-avusteisesta työskentelystä kollegan kanssa tai moniammatillisesti (esim. kasvotusten, puhelimesta jne.). ☐ Työskentelen yhdessä koira-avusteisesti kollegan kanssa tai moniammatillisesti. ☐ Teen kehittämistyötä yhdessä kollegan kanssa tai moniammatillisesti. ☐ Teen kansainvälistä yhteistyötä. ☐ Muuten, miten?
Miten muuten pidät yhteyttä muihin koira-avusteisesti työskenteleviin ammattilaisiin?	_____
Minkä alan ammattilaisiin pidät yhteyttä?	_____

Seuraavassa osiossa on kysymyksiä liittyen työskentelyssä mukana olevaan koiraan.

- 15 Koiran, joka osallistuu työskentelyyn kanssasi, on (voit valita useamman)?
- Oma koira
 Asiakkaan koira
 Muun ammattilaisen koira
 Muun, kenen?
- Kenen koira? _____
- 16 Mikä on koira-avusteiseen työskentelyyn osallistuvan koiran rotu? _____
- 17 Kuka/miten koira-avusteiseen työskentelyyn osallistuvan koiran soveltuvuutta on arvioinut/on arvioitu (voit valita useamman)?
- Työnäytöllä
 Soveltuvuustestillä
 Ammattilainen esim. eläinten kouluttaja
 Kasvattajan toimesta
 Itsearvio
 Muulla tavoin, miten?
- Miten muulla tavoin koira-avusteiseen työskentelyyn osallistuvan koiran soveltuvuutta on arvioitu? _____
- 18 Minkälaisia tehtäviä ajattelet koiralla olevan koira-avusteisessa työskentelyssä?
- 18a Tukea luottamusta sinun ja asiakkaasi välillä.
- Täysin eri mieltä   Ei samaa eikä eri mieltä   Täysin samaa mieltä
-
- (Place a mark on the scale above)
- 18b Lisätä asiakkaan motivaatiota.
- Täysin eri mieltä   Ei samaa eikä eri mieltä   Täysin samaa mieltä
-
- (Place a mark on the scale above)
- 18c Tukea vuorovaikutusta sinun ja asiakkaasi välillä.
- Täysin eri mieltä   Ei samaa eikä eri mieltä   Täysin samaa mieltä
-
- (Place a mark on the scale above)
- 18d Auttaa asiakasta vaikeista asioista puhumisessa.
- Täysin eri mieltä   Ei samaa eikä eri mieltä   Täysin samaa mieltä
-
- (Place a mark on the scale above)
- 18e Vähentää asiakkaasi jännitystä, stressiä tai ahdistusta.
- Täysin eri mieltä   Ei samaa eikä eri mieltä   Täysin samaa mieltä
-
- (Place a mark on the scale above)
- 18f Vahvistaa asiakkaasi psyykkistä joustavuutta (resilienssiä).
- Täysin eri mieltä   Ei samaa eikä eri mieltä   Täysin samaa mieltä
-
- (Place a mark on the scale above)
- 18g Lievittää asiakkaasi yksinäisyyden kokemusta.
- Täysin eri mieltä   Ei samaa eikä eri mieltä   Täysin samaa mieltä
-
- (Place a mark on the scale above)

- 18h Tukea asiakkaasi tunteiden ja käyttäytymisen säätelyä.
- Täysin eri mieltä   Ei samaa eikä eri mieltä   Täysin samaa mieltä
- .....
- (Place a mark on the scale above)
-
- 18i Osallistua harjoitusten tekemiseen.
- Täysin eri mieltä   Ei samaa eikä eri mieltä   Täysin samaa mieltä
- .....
- (Place a mark on the scale above)
-
- 18j Tukea asiakastasi arjen toimintoihin osallistumisessa.
- Täysin eri mieltä   Ei samaa eikä eri mieltä   Täysin samaa mieltä
- .....
- (Place a mark on the scale above)
-
- Jos koiralla on joku muu tehtävä, niin mikä?
- .....
-
- 19 Oletko arvioinut koira-avusteisen työskentelyn vaikuttavuutta asiakkaan tavoitteiden saavuttamisessa?
- Kyllä
 En ole arvioinut
 En osaa sanoa
-
- Miten olet arvioinut koira-avusteisen työskentelyn vaikuttavuutta?
- .....
-
- 20 Miten koira on totutettu tai koulutettu koira-avusteiseen työskentelyyn?
- .....
-
- 21 Millaisia taitoja koira-avusteiseen työskentelyyn osallistuvailta koiralta edellytetään? (voit valita useamman)
- Koira kykenee ottamaan kontaktin asiakkaaseen.
 Koira kykenee osoittamaan kiinnostusta asiakasta kohtaan.
 Koira kykenee olemaan asiakkaan lähellä.
 Koira kykenee rauhoittumaan omalle paikalleen.
 Koira kykenee sietämään tavallisesta poikkeavaa liikkumistapaa.
 Koira kykenee sietämään tavallisesta poikkeavaa puhetapaa.
 Koira kykenee sietämään tavallisesta poikkeavaa käyttäytymistä.
 Koira kykenee sietämään erilaisia apuvälineitä.
 Koira kykenee suorittamaan pyynnöstä tehtäviä.
 Muu, mikä?
-
- Tarkenna vielä, mitä muita taitoja?
- .....
-
- 22 Miten opastat asiakasta koiran kanssa toimimiseen? (voit valita useamman)
- Kertomalla koiran luonteesta ja käyttäytymisestä.
 Tekemällä asiakkaan kanssa suunnitelman koiran roolista.
 Sopimalla koiraan liittyvistä säännöistä ja toimintatavoista.
 En mitenkään.
 Muulla tavoin, miten?

Millä muulla tavalla opastat asiakasta koiran kanssa toimimiseen?

- 23 Miten toimit, jos huomaat koiran kuormittuvan työskentelytilanteessa tai jos koira ei ole yhteistyökykyinen? (voit valita useamman)

- Olen ennakoanut asian mahdollistamalla koiran itsenäisen poistumisen tilasta.
 Ohjaan koira toisenlaiseen toimintaan.
 Poistan koiran kokonaan tilasta.
 Poistan koiran tilanteesta, mutta koira jää samaan tilaan.
 Ohjaan asiakasta toimimaan toisin.
 Muutan omaa toimintaani tilanteessa.
 En huomioi asiaa.
 Muulla tavoin, miten?

Millä muulla tavalla toimit?

- 24 Onko koira-avusteisesta työskentelystä jouduttu luopumaan kesken asiakasjakson?

- Kyllä
 Ei

- 24b Mitkä syyt ovat johtaneet koira-avusteisesta työskentelystä luopumiseen? (voit valita useamman)

- Asiakkaaseen liittyvät syyt
 Ammattilaiseen liittyvät syyt
 Koiraan liittyvät syyt
 Tilaan liittyvät syyt
 Työyhteisöön liittyvät syyt
 Muut syyt, mitkä?

Mitkä asiakkaaseen liittyvät syyt?

Mitkä ammattilaiseen liittyvät syyt?

Mitkä koiraan liittyvät syyt?

Mitkä tilaan liittyvät syyt?

Mitkä työyhteisöön liittyvät syyt?

Mistä muusta syystä koira-avusteisesta työskentelystä on luovuttu?

- 25 Miten arvioit koira-avusteisen työskentelyn riskejä?

- Teen riskikartoituksen
 Arvioin muulla tavoin
 En arvioi

Millä muulla tavoin arvioit riskejä?

- 26 Hyödynnetäänkö koiraa silloin kun se ei ole paikalla työskentelytilanteessa? Esim. Keskustellaan asiakkaan kanssa aikaisemmin koiran kanssa tehdyistä harjoitteista.
- Kyllä, aina
 Kyllä, joskus
 Ei
-

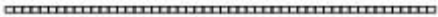
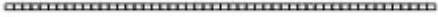

Jos koira ei ole paikalla työskentelytilanteessa, niin millaisia vaikutuksia sillä on kommunikointiin? Esim. Vaikuttaako asiakkaan aktiivisuuteen vuorovaikutustilanteissa?

Seuraavaksi keskitymme vuorovaikutustaitoihin. Vuorovaikutus on osallistujien yhteistyötä, joka koostuu kommunikaatiotaitojen lisäksi erilaisista emotionaalisista, kognitiivisista ja fyysisistä tekijöistä. Tutkimusten mukaan eläinavusteisella työskentelyllä voidaan vaikuttaa vuorovaikutustaitoihin. Tässä osiossa kysymme havaintojasi vuorovaikutuksesta koira-avusteisessa työskentelyssä. Pohdi vastauksia yleisellä tasolla.

- 27 Millaisia käsityksiä sinulla on koira-avusteisen työskentelyn vaikutuksesta seuraaviin vuorovaikutustaitojen osa-alueisiin?
Emotionaalisiin toimintoihin liittyvät havainnot:
- 27a Asiakkaan miellala on kohentunut.
Täysin eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Täysin samaa mieltä
(Place a mark on the scale above)		
- 27b Asiakkaan turhautuminen ja vihaiisuus on vähentynyt.
Täysin eri mieltä	Ei samaa eikä erimieltä	Täysin samaa mieltä
(Place a mark on the scale above)		
- 27c Asiakkaan iloisuus on lisääntynyt.
Täysin eri mieltä	Ei samaa eikä erimieltä	Täysin samaa mieltä
(Place a mark on the scale above)		
- 27d Asiakkaan kyky rentoutua on lisääntynyt.
Täysin eri mieltä	Ei samaa eikä erimieltä	Täysin samaa mieltä
(Place a mark on the scale above)		
- 27e Asiakkaan itseluottamus on lisääntynyt.
Täysin eri mieltä	Ei samaa eikä erimieltä	Täysin samaa mieltä
(Place a mark on the scale above)		
- 27f Asiakkaan motivaatio vuorovaikutukseen on lisääntynyt.
Täysin eri mieltä	Ei samaa eikä erimieltä	Täysin samaa mieltä
(Place a mark on the scale above)		
- 27g Asiakkaan kokema stressi on vähentynyt.
Täysin eri mieltä	Ei samaa eikä erimieltä	Täysin samaa mieltä
(Place a mark on the scale above)		
- 28 Millaisia käsityksiä sinulla on koira-avusteisen työskentelyn vaikutuksesta seuraaviin vuorovaikutustaitojen osa-alueisiin?
Kommunikatiivisiin toimintoihin liittyvät havainnot:
- 28a Asiakkaan kyky ymmärtää kuulemaansa (esim. ohjeita) on parantunut.
Täysin eri mieltä	Ei samaa eikä erimieltä	Täysin samaa mieltä
(Place a mark on the scale above)		
- 28b Asiakkaan looginen ajattelu ja päättelykyky on kehittynyt (esim. asiakas ilmaisee ajatuksensa johdonmukaisesti).
Täysin eri mieltä	Ei samaa eikä erimieltä	Täysin samaa mieltä
(Place a mark on the scale above)		

28c	Asiakkaan puheilmaisuus on kehittynyt.	Täysin eri mieltä	Ei samaa eikä erimieltä	Täysin samaa mieltä
 <i>(Place a mark on the scale above)</i>				
28d	Asiakkaan kyky osallistua keskusteluihin on parantunut.	Täysin eri mieltä	Ei samaa eikä erimieltä	Täysin samaa mieltä
 <i>(Place a mark on the scale above)</i>				
28e	Asiakkaan luetunymmärtäminen on kehittynyt.	Täysin eri mieltä	Ei samaa eikä erimieltä	Täysin samaa mieltä
 <i>(Place a mark on the scale above)</i>				
28f	Asiakkaan kyky ilmaista itseään kirjoittamalla on parantunut.	Täysin eri mieltä	Ei samaa eikä erimieltä	Täysin samaa mieltä
 <i>(Place a mark on the scale above)</i>				
28g	Asiakkaan kyky käyttäytyä sosiaalisissa tilanteissa niihin sopivalla tavalla on parantunut.	Täysin eri mieltä	Ei samaa eikä erimieltä	Täysin samaa mieltä
 <i>(Place a mark on the scale above)</i>				
29	Millaisia käsityksiä sinulla on koira-avusteisen työskentelyn vaikutuksesta seuraaviin vuorovaikutustaitojen osa-alueisiin? Kognitioon liittyvät havainnot:			
29a	Asiakas kykenee pysymään mukana keskustelun rytmissä paremmin.	Täysin eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Täysin samaa mieltä
 <i>(Place a mark on the scale above)</i>				
29b	Asiakkaan kyky pysyä keskustelun aiheessa on parantunut.	Täysin eri mieltä	Ei samaa mieltä eikä eri mieltä	Täysin samaa mieltä
 <i>(Place a mark on the scale above)</i>				
29c	Asiakkaan taito odottaa vuoroaan on kehittynyt.	Täysin ei mieltä	Ei samaa mieltä eikä eri mieltä	Täysin samaa mieltä
 <i>(Place a mark on the scale above)</i>				
29d	Asiakas kykenee kertomaan tapahtumien pääkohdat paremmin.	Täysin eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Täysin samaa mieltä
 <i>(Place a mark on the scale above)</i>				
29e	Asiakkaan kyky ymmärtää syy-seuraussuhteita on kehittynyt.	Täysin eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Täysin samaa mieltä
 <i>(Place a mark on the scale above)</i>				
29f	Asiakkaan kyky tunnistaa toisten tunnetiloja on kehittynyt.	Täysin eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Täysin samaa mieltä
 <i>(Place a mark on the scale above)</i>				

29g Asiakkaan empatiakyky on parantunut.

Täysin eri mieltä   Ei samaa mieltä eikä eri mieltä   Täysin samaa mieltä

(Place a mark on the scale above)

30 Millaisia käsityksiä sinulla on koira-avusteisen työskentelyn vaikutuksesta seuraaviin vuorovaikutustaitojen osa-alueisiin?
Fyysisiin toimintoihin liittyvät havainnot:

30a Asiakkaan puhe on selkeytynyt.

Täysin eri mieltä   Ei samaa eikä eri mieltä   Täysin samaa mieltä

(Place a mark on the scale above)

30b Asiakkaan puhe on sujuvoitunut (esim. Asiakkaan änkyysoireet ja epäröinti ovat vähentyneet).

Täysin eri mieltä   Ei samaa eikä eri mieltä   Täysin samaa mieltä

(Place a mark on the scale above)

30c Asiakkaan kyky säädellä äänenkäyttöään on parantunut (esim. Äänen voimakkuus ja korkeus).

Täysin eri mieltä   Ei samaa eikä eri mieltä   Täysin samaa mieltä

(Place a mark on the scale above)

30d Asiakkaan kuormittuneisuus on vähentynyt.

Täysin eri mieltä   Ei samaa eikä eri mieltä   Täysin samaa mieltä

(Place a mark on the scale above)

30e Asiakkaan kokema kipu on vähentynyt.

Täysin eri mieltä   Ei samaa eikä eri mieltä   Täysin samaa mieltä

(Place a mark on the scale above)

Mitä muuta haluat kertoa vuorovaikutustaidoista, joihin koira-avusteisella työskentelyllä on ollut vaikutusta?

_____

31 Kirjoita kolme tavoitetta, joihin olet asiakkaiden kanssa pyrkinyt koira-avusteisessa työskentelyssä.

_____

32 Kerro esimerkki/esimerkkejä, miten olet hyödyntänyt koiran läsnäoloa?

Esimerkki 1.

_____

Esimerkki 2.

_____

Esimerkki 3.

_____

-
- 33 Mitä ajatuksia sinulla on koira-avusteisen työskentelyn käytännöistä? Miten kehittäisit niitä?
-

Palautetta kyselyyn liittyen:
